

Bruselj, 17. julij 2025
(OR. en)

11765/25

**Medinstitucionalna zadeva:
2025/0543 (COD)**

RECH 331	CLIMA 282
COMPET 758	AGRI 360
IND 283	TRANS 313
MI 557	SAN 470
EDUC 329	BIOTECH 3
TELECOM 251	CADREFIN 109
ENER 379	CODEC 1046
ENV 721	IA 91

PREDLOG

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	16. julij 2025
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2025) 543 final
Zadeva:	Predlog UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/695

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2025) 543 final.

Priloga: COM(2025) 543 final

Bruselj, 16.7.2025
COM(2025) 543 final

2025/0543 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje
2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi
Uredbe (EU) 2021/695**

(Besedilo velja za EGP)

{SEC(2025) 555 final} - {SWD(2025) 555 final} - {SWD(2025) 556 final}

OBRAZLOŽITVENI MEMORANDUM

1. OZADJE PREDLOGA

• Razlogi in cilji

Ta predlog vzpostavlja deseti okvirni program za raziskave in inovacije, Obzorje Evropa, ki je ključni instrument za izvajanje političnih ambicij iz predloga Komisije za naslednji dolgoročni proračun EU (2028–2034) in političnih prednostnih nalog za obdobje 2024–2029, kot so določene v usmeritvah predsednice von der Leyen – Evropa pred izbiro.

Ta predlog, ki temelji na eni najmočnejših evropskih blagovnih znamk in največjem programu za raziskave in inovacije na svetu – Obzorje Evropa, postavlja raziskave in inovacije v središče gospodarske in naložbene strategije Unije. Spodbuja preprostost in prožnost ter omogoča hitrejšo in bolj strateško porabo sredstev EU z jasnejšimi pravili in preglednejšimi postopki za vložnike in deležnike.

EU se je znašla na kritičnem razpotju. Podnebne spremembe, tehnološke motnje, spreminjajoča se geopolitika in demografski trendi temeljito preoblikujejo našo družbo in gospodarstvo. Da bi Evropa ostala konkurenčna, odporna in enotna, mora dati prednost raziskavam in inovacijam. Le z vlaganjem v znanost, opolnomočenjem naših ljudi in podjetnikov ter sodelovanjem lahko zgradimo bolj trajnostno, varno in konkurenčno Evropo za vse.

Ta nujnost je poudarjena v poročilu Maria Draghija o prihodnosti evropske konkurenčnosti, v katerem so inovacije postavljene v središče zmogljivosti Evrope za ponovno rast produktivnosti. V poročilu Enrica Lette o prihodnosti enotnega trga in poročilu strokovne skupine Komisije o vmesni oceni programa Obzorje Evropa je prav tako poudarjena potreba, da EU okrepi prizadevanja za inovacije za svojo konkurenčnost, trajnost in varnost.

Evropa mora povečati svoje naložbe v inovacije in odpraviti svoje pomanjkljivosti, ki se začinjajo z ovirami pri prehodu od inovacij h komercializaciji. Pri podpori javnega sektorja za raziskave in inovacije je treba obravnavati tudi pomanjkljivosti evropskega ekosistema raziskav in inovacij ter inovacijske uspešnosti tako na nacionalni ravni kot na ravni EU.

V odziv na to ta predlog predstavlja poenostavljen in preusmerjen program Obzorje Evropa, katerega cilj je okrepiti znanstvene in tehnološke temelje EU, spodbuditi kroženje in uporabo znanja, tehnologije in inovacij ter izkoristiti instrumente financiranja EU za največjo dodano vrednost in katalitičen učinek na nadaljnje javne in zasebne naložbe v državah članicah.

Natančneje, cilji programa Obzorje Evropa so:

- spodbujati temeljne vrednote znanstvene svobode in odprtosti;
- povečati odlično evropsko bazo znanja s poudarkom na dodani vrednosti EU;
- izboljšati poklicne poti raziskovalcev ter privabiti najboljše raziskovalce iz Evrope in od drugod v skladu s pristopom „izberite Evropo“;
- mobilizirati javne in zasebne naložbe v celotni verigi raziskav in inovacij – od temeljnih raziskav do uveljavitve na trgu;
- prispevati k povečanju naložb v inovacije, zlasti s podpiranjem inovacij po vsej Evropi in povečevanjem skladnosti med shemami financiranja EU in naložbami držav članic;
- izkoristiti potencial proračuna EU za zmanjšanje tveganja in sprostitev večjih naložbenih priložnosti; osredotočiti naložbe na strateške prednostne naloge EU, vključno z enotnim trgom, čistim prehodom, razogljičenjem, krožnostjo, digitalizacijo, varnostjo, odpornostjo in socialno kohezijo;

- izboljšati dostop do financiranja EU s hitrejšimi, uporabniško naravnanimi, poenostavljenimi in usklajenimi postopki, s katerimi bi se razširilo sodelovanje in hitreje dosegli rezultati.

Ob upoštevanju priporočil iz Draghijevega poročila bodo cilji programa Obzorje Evropa:

- osredotočiti vire na strateške prednostne naloge, pri tem pa ohraniti pristop raziskav od spodaj navzgor;
- povečati potencial javno-zasebnih partnerstev zaradi poenostavljenega okolja;
- povečati podporo prelomnim inovacijam;
- poenostaviti dostop do programa za upravičence.

Program Obzorje Evropa je sestavljen iz:

- uredbe o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije „Obzorje Evropa“ za obdobje 2028–2034 (v skladu s členom 182(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije – PDEU);
- posebnega programa za izvajanje programa Obzorje Evropa (v skladu s členom 182(3) PDEU);
- zadevne ocene učinka (za Evropski sklad za konkurenčnost) in ocen finančnih posledic zakonodajnega predloga.

Program Obzorje Evropa bo tesno povezan z uredbo o ustanovitvi Evropskega sklada za konkurenčnost, da se zagotovi nemoten prehod od temeljnih raziskav do uporabnih raziskav za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, pri čemer bodo vključena enotna pravila, ki veljajo tudi za program Obzorje Evropa. Program lahko podpira ukrepe z dvojno rabo.

Z uredbo o ustanovitvi Evropskega sklada za konkurenčnost za obdobje 2028–2034 je predlagana vzpostavitev posebnega programa za raziskave na področju obrambe.

Enoten akt o ustanovitvi skupnih podjetij bo dopolnil zgoraj navedene predloge in zagotovil usklajena pravila.

Ta predlog kot datum začetka uporabe zakonodajnih aktov omenja 1. januar 2028.

• **Skladnost z veljavnimi predpisi**

Program „Obzorje Evropa“ je skladen z obstoječimi določbami politike Evropske unije in ustreza **enostavnejšemu, bolj osredotočenemu in učinkovitejšemu proračunu**.

Okvirni program za raziskave in inovacije je skladen z **evropskim kompasom za konkurenčnost**, ki ga je Komisija sprejela januarja 2025 in ki določa načrt za spodbujanje konkurenčnosti z določitvijo vodilnih ukrepov v okviru treh nujnih elementov preobrazbe: povečanja naložb v inovacije; skupnega načrta za razogljičenje in konkurenčnost ter zmanjšanja pretirane odvisnosti in povečanja varnosti.

Program Obzorje Evropa in Evropski sklad za konkurenčnost delujeta za krepitev konkurenčnosti, odpornosti, trajnostnosti, tehnološkega vodstva in socialne kohezije. Prinašata **bistveno poenostavitev** tako glede števila programov s prekrivajočimi se cilji kot tudi glede poenostavitve izvajanja: manj birokracije in poročanja, večje zaupanje, boljše izvrševanje ter hitrejše izdajanje dovoljenj. Hkrati bo predlagana zgradba programa zagotovila predvidljivost in kontinuiteto pri financiranju prednostnih nalog s potrebno **prožnostjo in prilagodljivostjo**, da se bo Unija lahko odzvala na nastajajoče ali nepredvidene prednostne naloge.

Ključna vloga raziskav in inovacij pri krepitvi konkurenčnosti pomeni, da je javna podpora raziskav in inovacij potrebnejša kot kdaj koli prej, zlasti na ravni Unije, kjer je dodana vrednost nesporna. Sodelovanje na ravni EU je ključno za reševanje globalnih izzivov, zlasti družbenih

in okoljskih. Predlog je popolnoma v skladu s programom Komisije za raziskave in inovacije ter zagotavlja spodbude državam članicam, neprofitnemu sektorju in zasebnemu sektorju za povečanje naložb in združevanje **prizadevanj za doseg cilja vložitve 3 % BDP Unije** v raziskave in razvoj.

Program bo podpiral izvajanje ciljev politike Unije, kot so dogovor o čisti industriji, akcijski načrt za celino umetne inteligence, akcijski načrt za cenovno dostopno energijo, industrijski akcijski načrt za evropski avtomobilski sektor, strategija EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, strategija za evropske bioznanosti ter druge ustrezne pobude „Izberite Evropo“.

- **Skladnost z drugimi politikami Unije**

Predlog je popolnoma skladen s politikami Unije. V skladu s prednostnimi nalogami Komisije postavlja **raziskave in inovacije v središče gospodarstva**. Vzpostavlja **naložbeno zmogljivost** za spodbujanje novih zamisli in njihovo razvijanje v nove inovacije v službi evropskih državljanov in širše.

Raziskave in inovacije so ključnega pomena za uspešno uresničevanje prednostnih nalog Unije na področjih, kot so zdravje, digitalne tehnologije, čista industrijska preobrazba, krožno gospodarstvo, vključujoče in demokratične družbe, biotska raznovrstnost in naravni viri, energija, mobilnost, okolje, hrana, razogljičenje, pripravljenost, veselje in varnost. Raziskave in inovacije so v središču krepitve produktivnosti in konkurenčnosti gospodarstva Unije.

Naložbe v raziskave in inovacije bodo dopolnjevale in bile tesno povezane z **Evropskim skladom za konkurenčnost** ter v sinergiji z drugimi programi in instrumenti večletnega finančnega okvira (VFO). Dopolnjevanje in sinergija podpore raziskavam in inovacijam ter njihovem izkoriščanju v celotnem dolgoročnem proračunu Unije in z državami članicami bosta kar najbolj povečana z **orodjem za usklajevanje konkurenčnosti**, ki bo usklajevalo industrijske in raziskovalne politike ter naložbe na ravni EU in nacionalni ravni okoli projektov skupnega evropskega interesa ali dodane vrednosti EU.

Na podlagi usmeritev usmerjevalnega mehanizma za naslednji večletni finančni okvir, vključno z orodjem za usklajevanje konkurenčnosti, bi lahko program Obzorje Evropa in Evropski sklad za konkurenčnost financirala usklajeno zaporedje raziskav in inovacij, demonstracije, razvoja in uvajanja, s poudarkom na usmerjanju prizadevanj in financiranja iz EU ter nacionalnih, javnih in zasebnih virov v epohalne projekte z močno znanstveno komponento, ki spodbujajo ustvarjanje vrednosti in strateško avtonomijo na ravni celotne EU (glej primere v nadaljevanju).

Možni epohalni projekti:

- Vlaganje v prihodnji krožni pospeševalnik Evropske organizacije za jedrske raziskave (CERN) skupaj z drugimi sodelujočimi državami v CERN. Cilj je ohraniti vodilno vlogo Evrope na področju raziskav fizike delcev. Financiranje (do 20 % skupnih stroškov) bi lahko zagotovili iz programa Obzorje Evropa.
- Razvoj pametnega in čistega letalstva ter vodilna vloga Evrope v naslednji generaciji zrakoplovov brez emisij CO₂ in avtomatiziranega upravljanja zračnega prometa: za to bi bilo potrebno partnerstvo z industrijo, skupaj z močnimi znanstvenimi in inženirskimi zmogljivostmi, ki bi jo podpiral program Obzorje Evropa, pa tudi močna komponenta uvajanja v industriji prek sklada za konkurenčnost.
- Izgradnja kvantnega računalnika za prihodnost: Evropa naj postane prva celina, kjer bo kvantno računalništvo v celoti vključeno v vsakdanje življenje, z uporabo na področjih od personalizirane medicine do podnebne modeliranja ter reševanjem doslej nemogočih težav za 450 milijonov državljanov.

- Razvijanje in uporaba naslednje generacije umetne inteligence na svetovni ravni. Razvijali jo bodo evropski znanstveniki in industrija za svojo uporabo, s čimer bodo v Evropo privabili (in zadržali) najboljše strokovnjake na svetu. Umetna inteligenca naslednje generacije bi odprla znanstvene in gospodarske priložnosti, ki segajo daleč onkraj trenutnega vala umetne inteligence, ter Evropo postavila v ospredje.
- Doseganje podatkovne suverenosti kritičnih raziskovalnih podatkov v Evropi: Evropa naj postane najbolj zaupanja vreden dom za kritične raziskovalne podatke na svetu, kar bo evropskim raziskovalcem, univerzam in podjetjem zagotovilo neprimerljivo konkurenčno prednost pri reševanju perečih svetovnih izzivov, od podnebnih sprememb do pandemij.
- Razvoj avtomatiziranega prometa in mobilnosti v Evropi: kar bo izboljšalo prometno varnost, učinkovitost prometnih tokov, zmanjšalo emisije in omogočilo bolj vključujoč promet.
- Naložbe v inovativne terapije za regeneracijo ljudi za bolj zdravo življenje in močnejše gospodarstvo: izkoriščanje odličnosti evropskih raziskav in strokovnega znanja na področju regenerativnih terapij ter znatna okrepitev evropske zdravstvene industrije, da bo ta lahko postala vodilna na področju inovativnih terapij. Te terapije imajo potencial za zdravljenje bolezni, za katere trenutno ni zdravila.
- Spodbujanje zelenega prehoda s fuzijsko energijo: prva komercialna elektrarna na jedrsko fuzijo, ki lahko proizvaja varno, zanesljivo in stabilno električno energijo za oskrbo gospodinjstev, podjetij in energetske intenzivnih industrij, v katerih je težko zmanjšati emisije. Premagati znanstvene, inženirske in tehnološke izzive, ki so potrebni, da bo Evropa prva, ki bo fuzijo vključila v omrežje do leta 2034.
- Omogočanje dostopa do Lune Evropejcem: da bi Evropa dosegla vodilno vlogo v vesoljskem gospodarstvu, mora razviti naslednjo generacijo vesoljskega prevoza in logistike, ki bo sposobna razporejati in vračati velike tovore, ter napredno vesoljsko robotiko, ki bo omogočila raziskovanje in uporabo vesoljskih virov do leta 2040.
- K ničelnemu onesnaževanju voda v EU: vodna odpornost zahteva vzpostavitev gospodarstva, ki resnično pametno ravna z vodo ter zagotavlja zadostno, čisto in cenovno dostopno vodo in sanitarne storitve za vse, ves čas, tudi v kriznih in skrajnih podnebnih razmerah. To zahteva spodbujanje prelomnih inovacij, uvajanje na trg in množično sprejemanje s strani končnih uporabnikov, na primer naprednih tehnologij za čiščenje vode za odstranjevanje škodljivih onesnaževal, tehnologij za učinkovito rabo vode, tehnologij, ki omogočajo trajnostno ponovno uporabo ali nadomestitev vode, pa tudi na naravi temelječih rešitev in tehnologij razsoljevanja, da se zagotovi zadostna količina čiste vode industrijsko in gospodinjstvo uporabo, zaščiti in obnovi dobra kakovost vode ter njena razpoložljivost za ekosisteme ter poveča konkurenčnost industrije EU.
- Opiramo novo poglavje v odkrivanju in raziskovanju notranjosti našega planeta z razvojem, povezovanjem, upravljanjem in zagotavljanjem naslednje generacije evropskih tehnologij in zmogljivosti za opazovanje oceanov: od vesoljskih in zračnih sistemov do plovcev, plovil ter podvodnih dronov in vozil. Evropa potrebuje strateško avtonomijo na področju vse infrastrukture za opazovanje oceanov ter podatkovnih in informacijskih storitev, da bi okrepila svoj vodilni položaj na področju politike v zvezi z oceani: od varovanja in obnavljanja zdravja oceanov ter spodbujanja konkurenčnosti in trajnostnosti njenega modrega gospodarstva do krepitev pomorske varnosti in obrambe ter krepitev oceanske diplomacije EU.

V sodelovanju z Evropskim skladom za konkurenčnost bodo ukrepi posebnega programa uporabljeni za reševanje nedelovanja trga ali suboptimalnih razmer za naložbe, in sicer sorazmerno, ne da bi podvajali ali izpodrivali zasebno financiranje, in z jasno evropsko dodano vrednostjo. To bo zagotovilo skladnost med ukrepi programa in pravili EU o državni pomoči, s čimer se bo preprečilo neupravičeno izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.

Predlog je tudi popolnoma v skladu s pristopom na podlagi postopka usklajevanja gospodarske politike v okviru evropskega semestra za podporo strukturnih reform za boljšo kakovost in učinkovitost nacionalnih sistemov raziskav in inovacij na treh ravneh: z znatnimi naložbami v znanstveno-tehnološke raziskave in inovacije; z ustvarjanjem poslovnega okolja, ki bo bolj naklonjeno inovacijam in manj nenaklonjeno tveganju; z omogočanjem podpore evropskih državljanov med hitrim, vihnim prehodom v znamenju inovacij, digitalizacije in svetovnih megatrendov, kot sta umetna inteligenca in krožno gospodarstvo.

2. PRAVNA PODLAGA, SUBSIDIARNOST IN SORAZMERNOST

• Pravna podlaga

„Obzorje Evropa“ temelji na naslovih PDEU „Industrija“ in „Raziskave, tehnološki razvoj in vesolje“ (členi 173(3), 182(1), 183 in drugi pododstavki člena 188) ter členu 322(1), točka (a).

• Subsidiarnost (za neizključno pristojnost)

Unija ima na podlagi člena 4(3) PDEU na tem področju deljeno (vzporedno) pristojnost. Prvič, financiranje EU z okrepitvijo sodelovanja in povezovanja med deležniki ter prek meja odpravlja nacionalne ovire in ustvarja kritično maso za reševanje skupnih izzivov. Drugič, EU z obravnavo nedelovanja trga ali suboptimalnih naložbenih razmer ter ustvarjanjem gospodarskega učinka krepi gospodarsko odpornost, spodbuja zasebna sredstva, privablja kapital, povečuje produktivnost po vsej EU in podpira gospodarsko koristne projekte, ki sicer morda ne bi bili uspešni. Podpira konkurenco po vsej EU in omogoča izbor najboljših znanstvenih in inovativnih zamisli iz celotne EU. Tretjič, EU lahko s krepitvijo usmerjenosti naložb in združevanjem virov bolje obravnava izzive na ravni EU ter spodbuja skupne prednostne naloge, kot sta digitalni in zeleni prehod.

Ta pristop na ravni EU podpira prelomne inovacije in strateške cilje ter presega omejitve pri usklajevanju med državami članicami. V naknadnih simulacijah je na primer ocenjeno, da bi brez financiranja EU za raziskave in infrastrukturo v zadnjih desetletjih ključne inovacije, kot so cepiva na osnovi mRNK proti COVID-19, zamujale za več mesecev, kar bi oviralo nujno hitro uvedbo na trg in posledično družbene koristi.

• Sorazmernost

Z ukrepi na ravni Unije bo omogočeno nadnacionalno sodelovanje in konkurenca na svetovni ravni, s čimer bo zagotovljeno, da bodo izbrani najboljši predlogi. S tem se viša stopnja odličnosti in zagotavlja prepoznavnost vodilnih raziskav in inovacij, pa tudi podpira nadnacionalna mobilnost in se globalno privabljajo najbolj nadarjeni udeleženci. Program na ravni Unije zagotavlja najboljše možnosti za prevzemanje zelo tveganih in dolgotrajnih raziskav in inovacij, pri čemer se porazdeli tveganje, razširi področje uporabe in dosežejo ekonomije obsega, kakršnih sicer ne bi bilo mogoče doseči. Zlasti na področju inovacij si je treba prizadevati za povezave z nacionalnimi pobudami.

Lahko spodbudi dodatne javne in zasebne naložbe v raziskave in inovacije, prispeva k dodatni krepitvi področja raziskav in inovacij v Evropi ter pospeši komercializacijo in širjenje inovacij. Programi na ravni Unije lahko podpirajo tudi oblikovanje politik in cilje politik.

Predlagani ukrepi ne presegajo okvirov, ki so potrebni za uresničitev ciljev Unije.

- **Izbira instrumenta**

Ker se raziskave in inovacije izvajajo po dolgoročnem pristopu od spodaj navzgor, je za njih potreben neodvisen, integriran in predvidljiv samostojen program, ki zagotavlja prave pogoje za navdihovanje novih idej in njihovo dajanje na trg. Da bi omogočili prelomne rešitve, je nujno, da raziskave in inovacije ostanejo neodvisne in da se zagotovi kontinuiteta financiranja. Zato je program Obzorje Evropa, čeprav je tesno povezan z Evropskim skladom za konkurenčnost, ohranil svojo neodvisno pravno podlago, ki se zahteva v skladu s členom 182 PDEU, ter svojo blagovno znamko in pozitiven mednarodni ugled, pri čemer se je oprl na svoj dolgoročno dokazan uspeh kot zaupanja vreden okvir za odličnost, sodelovanje in učinek.

Pravni akt zagotavlja pravice in obveznosti upravičencem, je v celoti zavezujoč in se neposredno uporablja v vseh državah članicah Unije in državah, pridruženih okvirnemu programu za raziskave in inovacije.

3. **REZULTATI NAKNADNIH OCEN, POSVETOVANJ Z DELEŽNIKI IN OCEN UČINKA**

- **Naknadne ocene/preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje**

Naknadne ocene in preverjanja primernosti obstoječe zakonodaje so bistvenega pomena za zagotovitev, da bo naslednji okvirni program za raziskave in inovacije temeljil na tem, kar deluje, in izboljšal tisto, kar ne deluje. Ti pregledi z ocenjevanjem uspešnosti, učinkovitosti in skladnosti preteklih ukrepov zagotavljajo ključne dokaze za boljše oblikovanje politik, zmanjšanje nepotrebnih regulativnih bremen ter uskladitev instrumentov financiranja z razvijajočimi se znanstvenimi, tehnološkimi in družbenimi potrebami. To prispeva k bolj odzivnemu, učinkovitemu in na prihodnost pripravljenemu raziskovalnemu in inovacijskemu ekosistemu.

- **Posvetovanja z deležniki**

Evropska komisija je v okviru priprav na naslednji večletni finančni okvir, ki se začne leta 2028, izvedla javno posvetovanje, da bi zbrala mnenja o financiranju EU za konkurenčnost.

Na javnem posvetovanju, ki je potekalo od 12. februarja do 7. maja 2025, je bilo zbranih 2 034 odgovorov na anketo in 462 dokumentov o stališču, pri čemer je bila močna udeležba državljanov EU (26 %), akademske sfere (22 %) in javnih organov (13 %) poleg podjetij, nevladnih organizacij in drugih mrež deležnikov.

Večina anketirancev, ki so imeli izkušnje s programom Obzorje Evropa, je izrazila pozitivno mnenje o postopku financiranja, od prepoznavanja možnosti financiranja do ustreznosti in jasnosti razpisov. Vendar so kot ključni šibki točki izpostavili postopek prijave in celoten časovni okvir ter poudarili potrebo po poenostavitvi, jasnosti in boljši skladnosti za izboljšanje dostopnosti, zlasti za MSP in nove udeležence. Anketiranci so prepoznali razdrobljenost podpore skozi celotno naložbeno pot kot oviro za konkurenčnost, zlasti v povezavi s premajhnimi naložbami v raziskave in inovacije.

Javno posvetovanje je bilo dopolnjeno s ciljno usmerjenim vključevanjem ključnih skupin deležnikov iz industrije ter s področja raziskav in inovacij. Deležniki s področja raziskav in inovacij so bili dejavno vključeni v oblikovanje razprave o prihodnji vlogi raziskav in inovacij pri konkurenčnosti EU, zlasti po objavi političnih smernic Komisije julija 2024 in kompasa za konkurenčnost februarja 2025.

- **Zunanje strokovno mnenje**

Ta pobuda temelji na treh ključnih zunanjih poročilih: poročilu Maria Draghija o konkurenčnosti EU, poročilu Enrica Lette o prihodnosti enotnega trga in poročilu strokovne skupine Komisije o vmesni oceni programa Obzorje Evropa.

Vsa tri poročila se v svojem osrednjem sporočilu ujemajo: **Evropa mora inovirati, se prilagajati in voditi**, da bi zaščitila svojo konkurenčnost, blaginjo, trajnostnost in varnost. Njihova skupna analiza zagotavlja močno analitično in politično podlago za predlagani okvirni program za raziskave in inovacije ter širšo strateško usmeritev Evropskega sklada za konkurenčnost.

- **Ocena učinka**

Ta predlog podpira celovita ocena učinka za Evropski sklad za konkurenčnost, ki je zajemala 14 programov, ki prispevajo h konkurenčnosti EU.

V skladu s političnimi usmeritvami Komisije naj bi bil naslednji večletni finančni okvir bolj osredotočen, enostavnejši in učinkovitejši. Struktura novega večletnega finančnega okvira bo zato bistveno drugačna od sedanje strukture. Glede na ta poseben primer priprave novega večletnega finančnega okvira so v oceni učinka manjkali številni ključni elementi. Zato se je Odbor za regulativni nadzor izjemoma odločil, da izda mnenje, v katerem pa ne poda ne pozitivne ne negativne ocene.

Odbor za regulativni nadzor je ugotovil, da poročilo vsebuje pomembne pomanjkljivosti, na primer v zvezi s področjem uporabe, upravljanjem, skladnostjo z drugimi deli večletnega finančnega okvira in drugo. Te pomanjkljivosti so bile odpravljene v zakonodajnih predlogih o Evropskem skladu za konkurenčnost in o programu Obzorje Evropa.

V skladu s potrebo po preprostosti in prožnosti, hitrosti in strateški osredotočenosti, kot je določeno v političnih usmeritvah, so v oceni učinka preučene tri možnosti, ki vplivajo na strukturo financiranja EU: od nadaljevanja 14 programov, povezanih s konkurenčnostjo, do njihove konsolidacije v sklad za konkurenčnost:

- A. Običajno poslovanje in ohlapno usklajevanje.
- B. Okrepljeno usklajevanje med obstoječimi programi (enotna pravila).
- C. Konsolidacija programov v novem Evropskem skladu za konkurenčnost v enem ali dveh samostojnih aktih.

Konsolidacija programov v dva samostojna akta, kot je predvideno v možnosti C, se je štela za najboljšo možnost politike, ki bi ohranila blagovno znamko „Obzorje Evropa“ in hkrati v celoti prispevala k ciljem sklada za konkurenčnost zaradi povezovanja ciljev, strukture, upravljanja in pravil obeh aktov. Hkrati omogoča samostojen okvirni program za raziskave in inovacije, da se ohrani integriteta raziskav in inovacij ter izpolnijo zahteve iz člena 182 PDEU. To stališče so ponovili tudi Evropski parlament, države članice in tretje države, ki so danes pridružene programu Obzorje Evropa.

- **Poenostavitev**

Poenostavitev je **vsesplošna prednostna naloga** Komisije z namenom zmanjšanja bremena in pretirane zapletenosti ter spodbujanja hitrosti in prožnosti.

Okvirni program za raziskave in inovacije je očitno ciljno področje za poenostavitev, saj gre za največji program Unije, ki se izvaja v okviru neposrednega upravljanja. Poenostavitev za upravičence bo med drugim dosežena s:

- **skrajšanim programom dela z manj predpisujočim načrtovanjem:** zmanjšanje skupnega števila tem, skrajšanje opisov tem in zmanjšanje števila tem za posamezne projekte;
- **privzeto odprtimi temami:** manj predpisovanja in z več svobode za vložnike glede različnih poti do pričakovanih rezultatov;
- **kontinuiteto in nadaljnjo poenostavitvijo področja financiranja:** ne bo razlikovanja med ukrepi na področju raziskovanja in inovacij ter ukrepi na področju inovacij, temveč bo veljala ena sama stopnja financiranja do 100 %, razen za pridobitne subjekte, ki niso MSP, pri katerih bo stopnja financiranja do 70 %. Stopnja financiranja bo najvišji možni znesek, ki ga bo za izvajanje konkretnih ukrepov mogoče znižati, če bodo obstajali utemeljeni razlogi;
- **večjo uporabo možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov:** na podlagi izkušenj, pridobljenih s pilotnimi projekti s pavšalnimi zneski v okviru programa Obzorje 2020, in njihove širše uporabe v programu Obzorje Evropa bo pavšalno financiranje postalo privzeta oblika prispevka Unije, razen če je določeno drugače. Uporabljene bodo tudi druge poenostavljene oblike stroškov, vključno s stroški dela na enoto. Ti ukrepi za poenostavitev so namenjeni spodbujanju širše udeležbe, zlasti novih udeležencev in manjših subjektov, ob hkratnem ohranjanju dobrega finančnega poslovanja in kontrole.

Skupaj z doslej neprimerljivimi prizadevanji za poenostavitev bo **hitrejša izvedba** programa Obzorje Evropa dosežena s skrajšanjem najdaljšega časa do dodelitve nepovratnih sredstev na 7 mesecev, kar je eden najhitrejših časov do dodelitve v programih EU in za dva meseca hitreje od najdaljšega časa do dodelitve, določenega v finančni uredbi.

Zaveza Evropskega parlamenta in Sveta, da bosta v rednem zakonodajnem postopku spoštovala načelo poenostavitve, bo ključnega pomena.

- **Temeljne pravice**

Ta uredba spoštuje temeljne pravice in načela iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ter iz drugih mednarodnih konvencij o človekovih pravicah, katerih pogodbenice so države članice in Unija.

4. PRORAČUNSKÉ POSLEDICE

Proračun za vse predloge je predstavljen v sedanjih cenah. Komisija lahko za izvajanje programa „Obzorje Evropa“ na podlagi analize stroškov in koristi še naprej uporablja izvajalske agencije.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Načrti za izvedbo ter ureditev spremljanja, ocenjevanja in poročanja**

Ta pobuda se bo spremljala prek okvira smotrnosti za proračun po letu 2027, ki je zajet v ločenem predlogu. V okviru smotrnosti sta predvidena poročilo o izvrševanju v fazi izvajanja programa ter naknadna ocena, ki se izvede v skladu s členom 34(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Ocena se izvede v skladu s smernicami Komisije za boljše pravno urejanje in bo temeljila na kazalnikih, ki so pomembni za cilje programa.

- **Druga horizontalna vprašanja, ki se uporabljajo za predlog**

Načela programa: program bo zagotovil učinkovito spodbujanje vrednot in načel evropskega raziskovalnega prostora in pakta za raziskave in inovacije, zlasti etike in integritete v raziskovanju in inovacijah, svobode znanstvenega raziskovanja, enakosti spolov in enakih možnosti, odprte znanosti ter spodbujanja privlačnih poklicnih poti in mobilnosti v raziskovanju.

Mednarodno sodelovanje bo dodatno okrepljeno z namenom prispevanja h konkurenčnosti in odličnosti Unije na področju raziskav in inovacij ter bo uravnotežilo tveganje in koristi sodelovanja s tretjimi državami in subjekti iz tretjih držav.

Valorizacija in razširjanje rezultatov: za povečanje konkurenčnosti Unije in v skladu s strategijo Komisije za valorizacijo bodo vzpostavljeni namenski podporni instrumenti in orodja za olajšanje in pospešitev procesa valorizacije ter zagotovitev, da se rezultati raziskav prenesejo v uporabo v resničnosti. To javne naložbe v raziskave in inovacije pretvori v nove tržne priložnosti ter oprijemljivo vrednost za družbo in industrijo.

Usklajenost strateškega usmerjanja s skladom za konkurenčnost in orodjem za usklajevanje konkurenčnosti.

- **Natančnejša pojasnitev posameznih določb predloga**

Program Obzorje Evropa temelji na več kot 40 letih naložb EU v raziskave in inovacije. Namenjen je spodbujanju znanosti, zaščiti temeljnih vrednot neodvisnosti in odprtosti ter izboljšanju odlične evropske baze znanja in krepitvi konkurenčnosti EU. Njegova struktura je zasnovana za večjo skladnost in učinkovitost.

Predlaga se uporaba štirih stebrov.

- **Steber I, „Odlična znanost“**, je namenjen krepitvi znanstvene baze EU, privabljanju vrhunskih talentov, spodbujanju odličnih raziskav v Evropi in zagotavljanju najboljših znanosti za politike EU. Raziskovalna odličnost in mobilnost sta v središču evropskih prizadevanj, da bi Evropa postala najboljši kraj na svetu za raziskovanje: „izberite Evropo“. Na podlagi tega ta steber vključuje:
 - Evropski raziskovalni svet (ERC): ERC se bo razširil, da bi povečal svojo sposobnost podpiranja pionirskih raziskav, s poudarkom na financiranju odličnih raziskovalcev in njihovih skupin.
 - Ukrepi Marie Skłodowske-Curie (MSCA): z MSCA se bosta še naprej podpirala raziskovalno usposabljanje in poklicni razvoj.
 - Znanost za politike EU: nejedrski neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča.
- **Steber II, „Konkurenčnost in družba“**, je namenjen podpori skupnih raziskav in inovacij na področjih z velikim družbenim vplivom, s poudarkom na reševanju svetovnih družbenih izzivov in krepitvi konkurenčnosti EU. Ta steber bo podoben strukturi področij ukrepanja v Evropskem skladu za konkurenčnost in njegovih štirih sklopih politike. To bo zagotovilo skladno podporo skozi celotno naložbeno pot. Poleg tega bo sklop politike, namenjen novemu programu Obzorje Evropa, obravnaval raziskave od spodaj navzgor, zlasti na področjih svetovnih družbenih izzivov, kot so migracije, dezinformacije ter varovanje, krepitev in spodbujanje demokracije, pa tudi družbene in gospodarske preobrazbe, vključujoče družbe in socialna kohezija. Strateško načrtovanje za skupne raziskave bo temeljilo na notranji ocenjevalni zmogljivosti, opazovalnici nastajajočih tehnologij iz Uredbe (EU) [XXX]*

Evropskega parlamenta in Sveta [Evropski sklad za konkurenčnost]¹. Partnerstva bodo ostala ključni instrument programa in bodo delovala v sinergiji z Evropskim skladom za konkurenčnost v okviru ustreznih usmerjevalnih postopkov. Predlagana sta korenita poenostavitve in racionalizacija njihovega delovanja in organizacije. Partnerstva imajo lahko različne oblike: od javno-javno-zasebnih do javno-javnih ali javno-zasebnih.

- **Steber III „Inovacije“** je namenjen podpori inovacij v Evropi s poudarkom na spodbujanju razvoja novih proizvodov, storitev in poslovnih modelov. Ta steber vključuje:
 - Evropski svet za inovacije (EIC): Evropski svet za inovacije bo podpiral inovativna zagonska podjetja in MSP, s poudarkom na spodbujanju prelomnih inovacij in podjetništva. Razširjen bo z:
 - več elementi „ARPA“ v svojem delovanju, kjer se projekti z visokim tveganjem podpirajo po fazah ali ukinejo glede na njihov potencial za zagotavljanje prelomnih rešitev, kot ga ocenijo strokovni vodje programov. Nadalje bo razvijal poti iz projektov ERC ali skupnih raziskovalnih projektov v EIC za hitrejšo komercializacijo in razširitev prelomnih tehnologij;
 - pristopom „DARPA“, namenjenim podpiranju obrambnih in zagonskih podjetij z dvojno rabo ter njihovemu širjenju, ki deluje v polnem dopolnjevanju z instrumentom InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost, obrambnoinovacijsko shemo EU (EUDIS) in dejavnostmi CASSINI (pobuda za vesoljsko podjetništvo);
 - zagotavljanjem izjemne priložnosti za podporo visokotehnološkim zagonskim podjetjem in podjetjem v razširitveni fazi z dvojno rabo in na področju obrambe, vključno s tistimi, ki se štejejo za strateška in ključna za interese Unije in njenih držav članic, ki potrebujejo ciljno usmerjeno neposredno podporo in nimajo dostopa do zadostnega kapitala na trgu;
 - tesnim usklajevanjem in sinergijo s politikami Evropskega sklada za konkurenčnost glede opredelitve „izzivov“;
 - obstoječim financiranjem globokotehnoloških podjetij v razširitveni fazi v okviru sklada za podjetja v razširitveni fazi Scaleup Europe, napovedanega v strategiji za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ki se bo izvajalo pod pogoji, dogovorjenimi v sedanjem večletnem finančnem okviru. Vse prihodnje financiranje širitve bo potekalo v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost.
 - Inovacijske ekosisteme, vključno z dejavnostmi za spodbujanje povezovanja trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetja – po vsej Uniji.

Predvidevata se tesno sodelovanje med skupnimi raziskavami v okviru stebra II ter podpora za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi v okviru stebra III, da bi okrepili povpraševanje po zagonskih podjetjih in podjetjih v razširitveni fazi, tako da jih povežemo z velikimi podjetji v Evropi ter olajšamo inovativne ukrepe javnega naročanja na ravni EU in na nacionalni ravni.

¹ UL C , , str.

- **Steber IV, „Evropski raziskovalni prostor“**, je namenjen podpori razvoja enotnega evropskega raziskovalnega prostora s poudarkom na spodbujanju odličnosti, vključenosti in učinka. Ta steber vključuje:
 - politiko evropskega raziskovalnega prostora: ta komponenta bo podpirala razvoj politike evropskega raziskovalnega prostora s poudarkom na spodbujanju odličnosti, vključenosti in učinka;
 - raziskovalne in tehnološke infrastrukture: ta komponenta bo podpirala razvoj in delovanje raziskovalnih in tehnoloških infrastruktur, vključno s prvo podporo kapitalskim izdatkom;
 - širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti: ta komponenta bo podpirala razvoj raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti v vseh regijah Evrope.

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa za obdobje 2028–2034, določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje rezultatov ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2021/695

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 173(3), člena 182(1), člena 183, člena 188, drugi pododstavek, in člena 322(1), točka (a), Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora²,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij³,

ob upoštevanju mnenja Računskega sodišča [1],

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Cilj Unije je okrepiti njene znanstvene in tehnološke temelje s krepitvijo evropskega raziskovalnega prostora (ERA), v katerem raziskovalci, znanost in tehnologija prosto krožijo, spodbujati njeno večjo konkurenčnost, vključno z industrijo, hkrati pa pospeševati vse raziskovalne in inovacijske dejavnosti za izpolnjevanje strateških prednostnih nalog in zavez Unije, katerih končni cilj je krepitev miru, njenih vrednot in blaginje njenih narodov.
- (2) Da bi Unija zagotovila znanstveni, tehnološki, gospodarski, okoljski in družbeni učinek ter da bi dosegla čim večjo dodano vrednost svojih naložb v raziskave in inovacije, bi morala vlagati v raziskave in inovacije prek programa Obzorje Evropa – okvirnega programa za raziskave in inovacije za obdobje 2028–2034 (v nadaljnjem besedilu: program), ki naj bi okrepil konkurenčnost, odpornost, trajnostnost, vodilni položaj na področju tehnologije in socialno kohezijo.
- (3) Program bi moral biti tesno povezan z Uredbo (EU) [XXX]* Evropskega parlamenta in Sveta [Evropski sklad za konkurenčnost]⁴ z umestitvijo raziskav in inovacij v središče gospodarske in naložbene strategije Unije.
- (4) Unija bi si morala poleg tega prizadevati za odpravo neenakosti in spodbujanje enakosti med moškimi in ženskami ter za boj proti diskriminaciji v skladu s členoma 8 in 10

² UL C , , str. .

³ UL C , , str. .

⁴ UL C , , str. .

Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ter Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.

- (5) Nedavne izkušnje v hitro spreminjajočem se gospodarskem, socialnem in geopolitičnem okolju kažejo potrebo po prožnejšem večletnem finančnem okviru in programih porabe Unije. V ta namen in v skladu s cilji programa bi bilo treba pri financiranju ustrezno upoštevati spreminjajoče se potrebe politike in prednostne naloge Unije, kot so opredeljene v ustreznih dokumentih, ki jih objavi Komisija, resolucijah Evropskega parlamenta in sklepih Sveta, hkrati pa zagotoviti zadostno predvidljivost za izvrševanje proračuna.
- (6) Pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov v okviru programa so zasnovana tako, da še dodatno poenostavijo dostop, povečajo odprtost in zagotovijo čim večji učinek financiranja s sredstvi Unije.
- (7) Program bi moral prispevati k večanju javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije v državah članicah, s čimer bi pripomogel doseči cilj, da bi skupne naložbe v raziskave in razvoj znašale vsaj 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) Unije. Naložbe držav članic v raziskave in inovacije bi bilo treba oceniti s pomočjo okvira za usklajevanje ekonomskih, proračunskih, zaposlitvenih in socialnih politik v Uniji – procesa evropskega semestra. Za doseg tega cilja bi morale države članice in zasebni sektor program dopolniti z lastnimi okrepljenimi naložbenimi ukrepi na področju raziskav, razvoja in inovacij. Unija je dosegla stalen napredek pri povečevanju naložb v raziskave in razvoj, vendar zaostaja za drugimi svetovnimi vodilnimi državami. Z zgoraj omenjenim ciljem 3 %, določenim pred več kot dvema desetletjema, je bil priznan pomen raziskav in razvoja kot temelja na znanju temelječe družbe. Čeprav je cilj spodbudil različne države članice k določitvi lastnih ciljev intenzivnosti raziskav in razvoja, še vedno obstajajo velike razlike, saj je le malo držav članic doseglo ali preseгло svoje naložbene ambicije.
- (8) Tako kot v Obzorju Evropa bi bilo treba pri klasifikaciji dejavnosti na področju tehnoloških raziskav, razvijanja proizvodov in predstavitev dejavnosti ter pri opredeljevanju vrst ukrepov, ki so na voljo v razpisih za zbiranje predlogov, še naprej upoštevati opredelitve pojmov, ki jih je v zvezi z ravnijsko tehnološke pripravljenosti (TRL) oblikovala OECD. Nepovratnih sredstev ne bi smeli dodeljevati za ukrepe, pri katerih dejavnosti presegajo TRL 8. Moralo bi biti mogoče, da bi se v programu dela lahko dopustilo dodeljevanje nepovratnih sredstev za potrjevanje proizvodov v velikem obsegu in za tržno replikacijo za vsakokratni razpis v okviru dela „Konkurenčnost in družba“.
- (9) Dele proračuna bi bilo treba izvajati prek evropskih partnerstev skupaj z drugimi javnimi in zasebnimi subjekti, kadar je to najučinkovitejša oblika za doseganje ciljev politike. Evropska partnerstva bi bilo treba vzpostaviti tam, kjer je potrebna tesna vključenost Unije, in zagotoviti ustrezne glasovalne pravice za Unijo ter zadostno sovlaganje drugih partnerjev, da se spodbudi financiranje Unije. Za spodbujanje sinergij in učinkovitosti je treba zagotoviti usklajena pravila. Zato bi bilo treba vzpostaviti strateški in usklajen portfelj omejenega števila evropskih partnerstev.
- (10) Evropska partnerstva, tudi v obliki skupnih podjetij, bi morala kot ključno orodje za vključevanje industrije in vlaganje v skupne raziskave in inovacije prispevati k posebnim ciljem sklopov politike Evropskega sklada za konkurenčnost ter biti po potrebi podprta prek tega sklada za doseg teh ciljev.

- (11) Misije EU, kot so določene v Uredbi (EU) 2021/695, bi morale omogočiti preobrazbeni in sistemski učinek na družbo s spodbujanjem interdisciplinarnega, medsektorskega, in čezmejnega sodelovanja na področju več politik. Za razvoj prelomnih tehnologij, storitev, proizvodov in socialnih inovacij, potrebnih za doseganje njihovih ambicioznih ciljev, bi se morale opirati na raziskave in inovacije. Misije EU pa bi morale pospešiti razvoj, širitev in uvajanje inovativnih rešitev ter pomagati ustvariti vodilne trge za nove proizvode in storitve. Z okvirnim programom bi se morale financirati raziskovalne in inovacijske dejavnosti misij, medtem ko bi uvajanje in širitev potekala prek drugih programov EU in nacionalnega financiranja.
- (12) Instrument Novi evropski Bauhaus (NEB), ki temelji na strateškem načrtu programa Obzorje Evropa za obdobje 2025–2027⁵, je večletno finančno orodje, namenjeno pospešitvi preobrazbe sosesk s trajnostno in vključujočo zasnovo. Njegovo komponento v zvezi z raziskavami in inovacijami bi bilo treba financirati iz programa Obzorje Evropa, komponento v zvezi z izvajanjem pa zagotoviti prek drugih programov EU in nacionalnega financiranja.
- (13) Evropski raziskovalni svet (ERC) bi moral zagotoviti privlačno in prožno financiranje, s čimer bi posameznim nadarjenim in ustvarjalnim raziskovalcem, zlasti mladim raziskovalcem, omogočil, da raziskujejo najobetavnejše poti pionirskih znanosti. Ta zavezanost raziskavam na pobudo raziskovalcev, izbranim na podlagi natečaja na ravni Unije, ki temelji izključno na merilu odličnosti in je odprt za talente ne glede na državljanstvo ali izvor, je ključna za privabljanje najbistrejših umov na svetu in nadaljnjo uveljavitev Evrope kot vodilnega svetovnega središča za raziskave in inovacije.
- (14) V gospodarstvu, ki temelji na znanju, bi morali biti dolgoročna konkurenčnost, tehnološko vodstvo in sposobnost Unije za reševanje globalnih izzivov zlasti odvisni od njene zmožnosti, da razvija, pritegne in zadrži visoko usposobljeno in mednarodno povezano raziskovalno delovno silo. Strateške naložbe v odlične raziskovalce, njihovo usposabljanje, mobilnost in karierne možnosti, tako znotraj kot zunaj akademskega okolja, so ključne za ohranjanje inovacij, gospodarske odpornosti in družbene blaginje. V skladu z načeli Evropske listine za raziskovalce so ukrepi Marie Skłodowske-Curie ključni za uresničevanje tega cilja. Program bi moral okrepiti povezave med univerzami in inovacijskimi ekosistemi, vključno z zasebnim sektorjem. Omogočiti bi moral dokončanje evropskega raziskovalnega prostora, tudi z razvojem zmogljivosti evropskega visokošolskega sektorja za konkuriranje svetovnim partnerjem s sodelovanjem, spodbujanjem in privabljanjem talentov ter pridobivanjem več zasebnih naložb, tudi prek visokošolskih pobud, kot so zaveznitva evropskih univerz, v sinergiji s programom Erasmus+ ter v skladu s cilji in dejavnostmi iz te uredbe.
- (15) Evropski svet za inovacije (EIC) bi moral spodbujati globokotehnološke inovacije, ki ustvarjajo nove trge. S svojimi instrumenti bi moral prepoznati, razvijati in uvajati te globokotehnološke inovacije. EIC bi moral z dosledno in racionalizirano podporo zapolniti praznino v javni podpori in zasebnih naložbah za prebojne tehnologije in globokotehnološke inovacije. EIC bi si moral s svojimi instrumenti prizadevati za premostitev, povezovanje in pospešitev poti inovatorjev od raziskav do trga ter Uniji omogočiti, da ima vodilna podjetja na nastajajočih tehnoloških področjih, da bi dosegla svoje socialne in gospodarske cilje ter se izognila odvisnosti od drugih regij. EIC bi moral podpirati inovacije z visokim tveganjem in velikim potencialom ter podjetja, pri katerih je tehnološko, znanstveno, finančno, upravljavsko ali tržno tveganje tako veliko,

⁵ Sklep Komisije C(2024) 1741 z dne 20. marca 2024.

da se še ne šteje, da so v celoti zmožna pridobiti bančno financiranje, in zato ne morejo pridobiti potrebne ravni naložb, da bi bila globalno konkurenčna. To bi moralo vključevati tako odprt (od spodaj navzgor) kot na izzivih temelječ pristop, v tesnem usklajevanju in sinergiji z Evropskim skladom za konkurenčnost in njegovimi sklopi politik. Vključevati bi moral pristop, podoben pristopu „DARPA“, namenjen podpiranju obrambnih in zagonskih podjetij z dvojno rabo ter njihovemu širjenju, ki deluje v polnem dopolnjevanju z instrumentom InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost, obrambnoinovacijsko shemo EU (EUDIS) in dejavnostmi CASSINI (pobuda za vesoljsko podjetništvo). Izvajanje bi moralo potekati v tesni povezavi in usklajeno z Evropskim skladom za konkurenčnost.

- (16) Financiranje globokotehnoloških podjetij v razširitveni fazi v okviru sklada za podjetja v razširitveni fazi Scaleup Europe, napovedanega v strategiji za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi, ki obstaja ob začetku veljavnosti te uredbe, se izvaja pod pogoji, dogovorjenimi v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Vse financiranje podjetij v razširitveni fazi v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2028–2034 bi moralo potekati v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost.
- (17) Skupno raziskovalno središče (JRC) bi moralo še naprej zagotavljati neodvisne in znanstvene dokaze ter tehnično podporo za politike Unije skozi njihov celoten cikel. Neposredne ukrepe JRC bi bilo treba izvajati prožno, učinkovito in pregledno, pri tem pa upoštevati potrebe politik Unije in zadevne potrebe uporabnikov JRC ter zagotavljati zaščito finančnih interesov Unije. JRC bi moralo še naprej zagotavljati dodatne vire, ki jih lahko uporabi za podporo svojim znanstvenim in tehničnim dejavnostim.
- (18) Program bi moral zagotoviti učinkovito spodbujanje in zaščito vrednot in načel evropskega raziskovalnega prostora ter pakta za raziskave in inovacije⁶, zlasti etike in integritete v raziskovanju in inovacijah, svobode znanstvenega raziskovanja, znanosti za politiko, enakosti spolov in enakih možnosti, nediskriminacije, odprte znanosti ter spodbujanja privlačnih poklicnih poti in mobilnosti v raziskovanju. Program bi moral zlasti zagotavljati učinkovito spodbujanje enakih možnosti za vse in izvajanje vključevanja vidika spolov, vključno z razsežnostjo spolov, v vsebino raziskav in inovacij. Usmerjen bi moral biti v obravnavo vzrokov neuravnotežene zastopanosti spolov. Posebna pozornost bi se morala nameniti čim bolj uravnoteženi zastopanosti spolov v ocenjevalnih odborih in drugih ustreznih svetovalnih organih, kot so odbori in strokovne skupine.
- (19) Program bi moral podpirati evropske raziskovalne in tehnološke infrastrukture pri spodbujanju znanstvene in tehnološke odličnosti ter industrijske konkurenčnosti, tako da podpira kontinuiteto raziskovalnega in inovacijskega kroga od temeljnih do uporabnih raziskav vse do uvajanja v družbo in na trg.
- (20) Program bi moral izvajati konkretne ukrepe za podporo krepitvi zmogljivosti v državah širitve in krepitvi sodelovalnih povezav po vsej Uniji, s čimer bi se povečale raziskovalne in inovacijske zmogljivosti v državah širitve in državah v prehodu, kar bi vodilo k bolj povezanim in integriranim evropskim raziskovalnim in inovacijskim sistemom ter prispevalo k cilju, da se v raziskave in razvoj vложи vsaj 3 % BDP. Upravičene države članice iz obdobja 2021–2027 bi bilo treba za celotno trajanje programa razdeliti v dve skupini na podlagi indeksa pregleda stanja na področju inovacij in relativnega finančnega donosa na bruto nacionalni dohodek (BND), in sicer na podlagi naslednjih meril: (i) „države v prehodu“, katerih indeks sistema inovacijskih

⁶ Priporočilo Sveta (EU) 2021/2122 z dne 26. novembra 2021 o Paktu za raziskave in inovacije v Evropi (UL L 431, 2.12.2021, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/2122/oj>).

kazalnikov (2023–2025) je višji od 75 % povprečja Unije in katerih relativni finančni donos na BND (2021–2025) v okviru programa Obzorje Evropa je pozitiven; (ii) „države širitve“, vse druge države članice, ki so upravičene v obdobju 2021–2027.

- (21) Ob priznavanju koristi, ki izhajajo iz mednarodnega sodelovanja pri reševanju med drugim skupnih tehnoloških, gospodarskih, okoljskih in družbenih vprašanj, bi moral program spodbujati sodelovanje s tretjimi državami. Mednarodno sodelovanje bi moralo biti usmerjeno v krepitev konkurenčnosti in odličnosti Unije na področju raziskav in inovacij, vključno z njeno sposobnostjo, da privabi in zadrži najboljše talente z vsega sveta. V središču pristopa bi morali biti geopolitični vidiki, vključno z gospodarsko varnostjo, pri čemer bi bilo treba razmisliti o različnih stopnjah sodelovanja na podlagi splošne ocene koristi, ki bi jih Unija lahko imela pri obravnavanju svojih prednostnih nalog in globalnih izzivov, ob hkratnem varovanju vrednot in interesov Unije. Pridružitve celotnemu programu ali njegovim delom bi morala ostati najbolj celovita oblika sodelovanja. Za dejavnosti EIC, povezane z obrambo, bi morali biti do financiranja upravičeni le subjekti s sedežem v tretjih državah, pridruženih Evropskemu skladu za konkurenčnost za obrambne dejavnosti. Program lahko podpira dejavnosti, ki se financirajo iz programa Globalna Evropa, če so skladne s pravili in cilji te uredbe v skladu z določbami o sinergijah.
- (22) Za okrepitev strateške avtonomije Unije in zagotovitev dolgoročne trajnostne gospodarske rasti je bistveno okrepiti njeno svetovno konkurenčnost ter hkrati zaščititi njena strateška sredstva in interese, kot je opredeljeno v evropski strategiji za gospodarsko varnost⁷. S členom 136 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, kot je dopolnjen s členom 10 Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost], se spodbuja konkurenčnost Unije in varuje njena gospodarska varnost. Uporaba teh določb za namene programa bi morala zagotoviti ustrezen pravni okvir, ki bi po potrebi omogočal določitev posebnih pogojev v zvezi s postopki dodeljevanja, ki spodbujajo konkurenčnost, ki temelji na raziskavah, ter ščitijo interese in strateško avtonomijo Unije, vključno z ukrepi za omejevanje udeležbe ali zaščito rezultatov ter zagotavljanje skladnosti in doslednosti s posebnimi pravili v okviru sklopov Evropskega sklada za konkurenčnost. Po potrebi bi bilo treba uporabiti pristop, ki temelji na tveganju, da se tveganja, povezana z raziskavami in inovacijami, opredelijo, ocenijo in obravnavajo s sorazmernimi in učinkovitimi ukrepi⁸. V skladu s členom 136 finančne uredbe bi morale za dobavitelje z visokim tveganjem iz varnostnih razlogov veljati omejitve upravičenosti.
- (23) Glede na vse večja tveganja, povezana z naravnimi nevarnostmi, izrednimi zdravstvenimi razmerami, tehnološkimi nesrečami, spreminjajočimi se varnostnimi grožnjami in drugimi motnjami, je bistveno okrepiti zmogljivost Unije in držav članic za predvidevanje kriz in nesreč ter pripravo in odzivanje nanje. Program bi moral podpirati raziskave, ki krepijo zmanjševanje tveganja nesreč in krizno upravljanje, vlagajo v odpornost proti podnebnim spremembam ter povečujejo odpornost ključnih družbenih funkcij, ter graditi odpornejšo, varnejšo in bolj pripravljeno Unijo v skladu s cilji strategije EU za Unijo pripravljenosti.
- (24) Dejavnosti bi morale odražati pomen boja proti dramatični izgubi biotske raznovrstnosti ter prispevati k ohranjanju in obnavljanju narave, ekosistemov in njihovih storitev.

⁷ Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu in Svetu o evropski strategiji za gospodarsko varnost, JOIN(2023) 20 final, Bruselj, 20. junij 2023.

⁸ Priporočilo Sveta z dne 23. maja 2024 o povečanju varnosti raziskav, C/2024/3510.

Potrebna je vključitev okoljske znanosti v dejavnosti, da se prepreči škoda za okolje, ohrani čisto okolje in obnovijo zdravi ekosistemi.

- (25) Program priznava podnebne spremembe kot enega največjih globalnih in družbenih izzivov ter podnebne ukrepe kot gonilo industrijske konkurenčnosti. Dejavnosti bi morale odražati pomen obravnavanja podnebnih sprememb v skladu z zavezami Unije za izvajanje Pariškega sporazuma.
- (26) Poenostavitev izvajanja programa je ključna za zagotovitev njegove dostopnosti in učinkovitosti, zlasti z zmanjšanjem upravnega bremena za upravičence in tveganja napak. V ta namen bi se moral program opirati predvsem na pavšalne zneske kot privzeto obliko financiranja Unije. Nadaljevanje prizadevanj iz prejšnjih okvirnih programov za poenostavitev pravil financiranja in zmanjšanje napak vključuje tudi dodatno poenostavitev povračila stroškov osebja z uporabo stroškov dela na enoto, kar zmanjšuje zapletenost za udeležence in olajšuje poročanje.
- (27) Da bi se prilagodili posebni organizacijski ureditvi, zlasti v dejavnostih raziskav in inovacij, bi morale biti mogoče kot upravičene stroške prijaviti prispevke v naravi od tretjih strani. Za spodbujanje valorizacije rezultatov bi bilo treba pojasniti, da se to ne šteje za prihodke ukrepa.
- (28) Z namenom okrepitve konkurenčnosti Unije in čim večje uporabe ter uvajanja rezultatov na splošno morajo upravičenci, ki so lastniki rezultatov, upravljati svoje rezultate v skladu z obveznostmi, določenimi s to uredbo glede valorizacije in razširjanja rezultatov. Te obveznosti se lahko po potrebi prilagodijo v delovnem programu, razpisnih pogojih ali sporazumu o nepovratnih sredstvih na podlagi političnih vidikov, tudi v zvezi z gospodarsko varnostjo, vendar morajo zajemati zahteve za zaščito, omogočanje dostopa, valorizacijo rezultatov in njihovo objavo, kot je ustrezno in upravičeno, tudi s praksami odprte znanosti. Za olajšanje in pospešitev procesa valorizacije je treba vzpostaviti podporne instrumente in orodja v skladu s strategijo Komisije za valorizacijo, kot je bila razvita v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost, ter vsako takšno podporo in storitve, predvidene v njegovem poglavju III.
- (29) Potrebni so podporni ukrepi za krepitev in boljše povezovanje inovacijskih ekosistemov. Takšni ukrepi bi morali podpirati organizacije in inovatorje pri ustvarjanju konkurenčnih, odpornih in povezanih inovacijskih ekosistemov ter izboljševanju okvirnih pogojev s sodelovanjem in izmenjavo znanja. Morali bi pomagati povezovati nacionalne, regionalne in lokalne ekosisteme z odpravljanjem ovir na enotnem trgu, kot so razdrobljenost trga, omejen dostop do kapitala in segmentirani nacionalni kapitalski trgi, počasno uvajanje inovacij ter premalo izkoriščeno javno naročanje inovativnih rešitev.
- (30) Ukrepi, podprti na podlagi te uredbe, bi morali pospešiti ali spodbuditi naložbe z odpravljanjem nedelovanja trga ali suboptimalnih razmer za naložbe, in sicer sorazmerno, pri čemer je treba preprečiti podvajanje ali izrivanje ter spodbujati zasebno financiranje, in imajo dodano vrednost Unije. Brez poseganja v uporabo členov 107 in 108 PDEU za nacionalna sredstva bi moral ta pristop zagotoviti skladnost med ukrepi v okviru programa in pravili o državni pomoči, s čimer se bo preprečilo neupravičeno izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.
- (31) Ta uredba določa okvirna finančna sredstva za Obzorje Evropa, okvirni program za raziskave in inovacije za obdobje 2028–2034.

- (32) Za program se uporablja Uredba (EU, Euratom) 2024/2509⁹. Ta določa pravila o oblikovanju in izvrševanju splošnega proračuna Unije, vključno s pravili o nepovratnih sredstvih, nagradah, nefinančnih donacijah, javnem naročanju, posrednem upravljanju, finančni pomoči, finančnih instrumentih in proračunskih jamstvih.
- (33) Za zagotovitev doslednosti je treba proračunsko jamstvo in finančne instrumente, tudi v kombinaciji z nepovratno podporo v operacijah mešanega financiranja, v okviru tega programa izvajati v skladu z naslovom X finančne uredbe ter tehničnimi ureditvami, pogoji in določili, ki jih za namen njegove uporabe določi Komisija.
- (34) Kadar naj bi se podpora v okviru programa zagotovila v obliki proračunskega jamstva ali finančnega instrumenta, vključno v kombinaciji z nepovratno podporo v operaciji mešanega financiranja, z izjemo finančnih instrumentov v okviru EIC, bi se taka podpora morala zagotavljati izključno z instrumentom InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost v skladu z veljavnimi pravili instrumenta InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost.
- (35) V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509, Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁰, Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95¹¹, Uredbo Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96¹² in Uredbo Sveta (EU) 2017/1939¹³ je treba finančne interese Unije zaščititi s sorazmernimi ukrepi, vključno s preprečevanjem, odkrivanjem, odpravljanjem in preiskovanjem nepravilnosti in goljufij, izterjavo izgubljenih, nepravilno izplačanih ali nepravilno porabljenih sredstev ter po potrebi naložitvijo upravnih sankcij. Zlasti lahko v skladu z Uredbo (EU, Euratom) št. 883/2013 in Uredbo (Euratom, ES) št. 2185/96 Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF) izvaja preiskave, vključno s pregledi in inšpekcijami na kraju samem, da bi ugotovil, ali je prišlo do goljufije, korupcije ali drugih nezakonitih ravnanj, ki škodijo finančnim interesom Unije. V skladu z Uredbo (EU) 2017/1939 je Evropsko javno tožilstvo (EJT) pristojno, da preiskuje in preganja goljufije ter druga nezakonita ravnanja, ki škodijo finančnim interesom Unije, kot je določeno v Direktivi (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴. V skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 mora vsaka oseba ali subjekt, ki prejema sredstva Unije, v celoti sodelovati pri zaščiti finančnih interesov Unije, podeliti potrebne pravice in dostop Komisiji, OLAF, Evropskemu računskemu sodišču in po potrebi EJT ter zagotoviti, da vse tretje strani, ki so vključene v izvrševanje sredstev Unije, podelijo enakovredne pravice.
- (36) Program naj bi se izvajal v skladu z Uredbo (EU) XXX Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o okviru smotrnosti], ki določa pravila za spremljanje odhodkov in okvir

⁹ Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2024 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije (UL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

¹⁰ Uredba (EU, Euratom) št. 883/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. septembra 2013 o preiskavah, ki jih izvaja Evropski urad za boj proti goljufijam (OLAF), ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1073/1999 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (Euratom) št. 1074/1999 (UL L 248, 18.9.2013, str. 1).

¹¹ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (UL L 312, 23.12.1995, str. 1).

¹² Uredba Sveta (Euratom, ES) št. 2185/96 z dne 11. novembra 1996 o pregledih in inšpekcijah na kraju samem, ki jih opravlja Komisija za zaščito finančnih interesov Evropskih skupnosti pred goljufijami in drugimi nepravilnostmi (UL L 292, 15.11.1996, str. 2).

¹³ Uredba Sveta (EU) 2017/1939 z dne 12. oktobra 2017 o izvajanju okrepljenega sodelovanja v zvezi z ustanovitvijo Evropskega javnega tožilstva (EJT) (UL L 283, 31.10.2017, str. 1).

¹⁴ Direktiva (EU) 2017/1371 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2017 o boju proti goljufijam, ki škodijo finančnim interesom Unije, z uporabo kazenskega prava (UL L 198, 28.7.2017, str. 29).

smotrnosti za proračun, vključno s pravili za zagotavljanje enotne uporabe načela, da se ne škoduje bistveno, in načela enakosti spolov iz člena 33(2), točki (d) in (f), ter določbami o dostopnosti za invalide iz členov 17.3, 20.4 in 21.1 Priloge I k Uredbi (EU, Euratom) 2024/2509 ter v skladu z zahtevami glede dostopnosti iz Prilog I in III k Direktivi 2019/882, pravili za spremljanje in poročanje o smotrnosti programov in dejavnosti Unije, pravili za vzpostavitev portala Unije za financiranje, pravili za ocenjevanje programov ter drugimi horizontalnimi določbami, ki se uporabljajo za vse programe Unije, kot so določbe o informiranju, komuniciranju in prepoznavnosti.

- (37) Na podlagi člena 85(1) Sklepa Sveta (EU) 2021/1764¹⁵ so osebe in subjekti s sedežem v čezmorskih državah in ozemljih upravičeni do financiranja v skladu s pravili in cilji tega programa ter morebitnimi ureditvami, ki se uporabljajo v državi članici, s katero je zadevna čezmorska država ali ozemlje povezano.
- (38) Program nadomešča program Obzorje Evropa, vzpostavljen z Uredbo (EU) 2021/695. Uredbo (EU) 2021/695 bi bilo zato treba razveljaviti –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Naslov I – Okvirni program za raziskave in inovacije

Poglavje I

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja

1. Ta uredba vzpostavlja okvirni program za raziskave in inovacije Obzorje Evropa (v nadaljnjem besedilu: program) za obdobje večletnega finančnega okvira 2028–2034 ter določa pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov v zvezi s posrednimi ukrepi v okviru programa ter določa okvir, ki ureja podporo Unije za raziskovalne in inovacijske dejavnosti za isto obdobje. Določa tudi cilje programa, proračun za navedeno obdobje, oblike financiranja Unije in pravila za zagotavljanje takega financiranja.
2. Program se izvaja s:
 - (a) posebnim programom, vzpostavljenim s Sklepom Sveta XX, vključno s skupnimi raziskovalnimi dejavnostmi okvirov politike, kot so določene v uredbi o Evropskem skladu za konkurenčnost;
 - (b) posebnim programom za raziskave na področju obrambe, vzpostavljenim z Uredbo (EU) [XXX] [Evropski sklad za konkurenčnost].

¹⁵ Sklep Sveta (EU) 2021/1764 z dne 5. oktobra 2021 o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj Evropski uniji, vključno z odnosi med Evropsko unijo na eni strani ter Grenlandijo in Kraljevino Dansko na drugi strani (Sklep o pridružitvi čezmorskih držav in ozemelj, vključno z Grenlandijo) (UL L 355, 7.10.2021, str. 6).

3. Ta uredba se ne uporablja za posebni program za raziskave na področju obrambe iz odstavka 2, točka (b). Dejavnosti, ki se izvajajo v okviru tega posebnega programa in so določene v Uredbi (EU) [XXX][Evropski sklad za konkurenčnost], so namenjene spodbujanju konkurenčnosti, učinkovitosti in inovacijske zmogljivosti evropske obrambne tehnološko-industrijske baze.
4. Izrazi „Obzorje Evropa“, „program“ in „posebni program“, ki se uporabljajo v tej uredbi, se nanašajo na zadeve, relevantne le za posebni program iz odstavka 2, točka (a), razen če je določeno drugače.

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „raziskovalna infrastruktura“ so zmogljivosti, ki zagotavljajo vire in storitve za opravljanje raziskav in spodbujanje inovacij na njihovih področjih;
- (2) „tehnološka infrastruktura“ so objekti in naprave, oprema, zmogljivosti in viri, potrebni za razvoj, preskušanje, nadgradnjo in potrjevanje tehnologije – od predkonkurenčnih uporabnih raziskav do predstavitvenih dejavnosti in validacije;
- (3) „nezmožen pridobiti bančno financiranje“ pomeni, da pravni subjekt še ni sposoben pritegniti zadostnih naložb, da bi v celoti izvedel svoj poslovni načrt in konkuriral na mednarodni ravni;
- (4) „kombinirano financiranje“ pomeni finančno podporo iz EIC, ki je sestavljena iz kombinacije nepovratnih sredstev in naložbe;
- (5) „globoka tehnologija“ pomeni inovacijo, ki ima potencial za zagotavljanje preobrazbenih rešitev in temelji na vrhunskem napredku v znanosti, tehnologiji in inženiringu;
- (6) „evropsko partnerstvo“ pomeni pobudo, s katero se Unija skupaj z zasebnimi in/ali javnimi partnerji zaveže k skupnemu podpiranju razvoja, izvajanja in ocenjevanja programa dejavnosti, pri čemer si vsi partnerji delijo stroške;
- (7) „odprti dostop“ pomeni spletni dostop do rezultatov, brezplačno zagotovljen končnemu uporabniku;
- (8) „odprta znanost“ pomeni pristop k znanstvenemu procesu, ki vključuje zgodnje in odprto deljenje raziskav, odprti dostop do rezultatov in odgovorno upravljanje z njimi, ukrepe za ponovljivost ter vključevanje državljanov in končnih uporabnikov v raziskave in inovacije;
- (9) „predkomercialno naročanje“ pomeni javno ali zasebno naročanje raziskovalnih in razvojnih storitev, ki vključuje delitev tveganja in koristi pod tržnimi pogoji ter konkurenčni razvoj v fazah, v pri čemer so naročene raziskovalne in razvojne storitve jasno ločene od uvajanja tržnih količin končnih proizvodov;
- (10) „naročanje inovativnih rešitev“ pomeni javno ali zasebno naročanje, kjer naročniki nastopajo kot stranka za uvajanje inovativnega blaga ali storitev, ki še niso na voljo v serijski tržni obliki, na trg, in lahko vključuje tudi preskušanje skladnosti;
- (11) „podlage“ pomeni vse podatke, znanje ali izkušnje kakršne koli oblike ali vrste, tako materialne kot nematerialne, vključno z vsemi pravicami, kot so pravice intelektualne lastnine, v lasti pred pristopom k določenemu ukrepu;

- (12) „valorizacija“ pomeni uporabo rezultatov v nadaljnjih raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih, ki niso zajete v zadevnem ukrepu, vključno s komercialno uporabo;
- (13) „mednarodna evropska raziskovalna organizacija“ pomeni mednarodno organizacijo, v kateri je večina članov držav članic ali pridruženih držav, njen glavni cilj pa je spodbujanje znanstvenega in tehnološkega sodelovanja v Evropi;
- (14) „pridobitni pravni subjekti“ pomeni pravni subjekt, ki je po svoji pravni obliki pridobitne narave ali ima pravni ali statutarni namen, da dobiček deli svojim delničarjem ali posameznim članom;
- (15) „malo ali srednje podjetje“ ali „MSP“ pomeni mikro, malo ali srednje podjetje, kot je opredeljeno v členu 2 Priloge k Priporočilu Komisije 2003/361/ES¹⁶;
- (16) „malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo“ pomeni malo podjetje s srednje veliko tržno kapitalizacijo, kot je opredeljeno v točki 2 Priloge k Priporočilu Komisije (EU) 2025/1099¹⁷;
- (17) „rezultati“ pomeni kakršen koli materialni ali nematerialni rezultat določenega ukrepa, kot so podatki, znanje ali izkušnje, ne glede na obliko ali naravo in ne glede na to, ali ga je mogoče zaščititi, ter vse pravice, ki so povezane z njim, vključno s pravicami intelektualne lastnine;
- (18) „ukrep pionirskih raziskav Evropskega raziskovalnega sveta“ pomeni raziskovalni ukrep, vključno s potrditvijo koncepta ERC, ki ga vodi glavni raziskovalec in gosti en ali več upravičencev, ki prejemajo financiranje iz Evropskega raziskovalnega sveta (ERC);
- (19) „ukrep raziskav in usposabljanja“ pomeni ukrep, usmerjen v izboljšanje spretnosti, znanja in poklicnih možnosti raziskovalcev, ki spodbuja mobilnost med državami, sektorji ali disciplinami;
- (20) „ukrep koordinacije in podpore“ pomeni ukrep, ki prispeva k ciljem programa, iz česar so izvzete dejavnosti raziskav in inovacij, razen kadar se opravljajo v okviru sklopa „širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ dela IV „Evropski raziskovalni prostor“, in usklajevanje od spodaj navzgor brez sofinanciranja Unije za raziskovalne dejavnosti, kar omogoča sodelovanje med pravnimi subjekti iz držav članic in pridruženih držav, da se okrepi evropski raziskovalni prostor;
- (21) „posredni ukrepi“ pomenijo dejavnosti, povezane z raziskavami in inovacijami, za katere Unija zagotavlja finančno podporo in ki jih izvajajo udeleženci;
- (22) „neposredni ukrepi“ pomenijo dejavnosti, povezane z raziskavami in inovacijami, ki jih izvaja Komisija prek svojeja JRC;
- (23) „inovacijski ekosistem“ pomeni ekosistem, ki na ravni Unije združuje organizacije, katerih funkcionalni cilj je omogočanje tehnološkega razvoja in inovacij, in ki vključuje razmerja med materialnimi viri (kot so finančna sredstva, oprema in prostori, vključno z raziskovalnimi in tehnološkimi infrastrukturami), institucionalnimi subjekti (kot so visokošolske ustanove in podporne službe, raziskovalne in tehnološke organizacije, podjetja, vlagatelji – vključno z vlagatelji

¹⁶ Priporočilo Komisije 2003/361/ES z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednjih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

¹⁷ Priporočilo Komisije (EU) 2025/1099 z dne 21. maja 2025 o opredelitvi malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo (UL L, 28.5.2025, str. 1).

tveganega kapitala – in finančni posredniki) ter nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi subjekti, ki so organi odločanja in organi financiranja;

- (24) „trikotnik znanja“ pomeni vzpostavljanje mrež med izobraževalnimi institucijami, raziskovalnimi organizacijami in podjetji z namenom ustvarjanja inovacijskih ekosistemov, ki omogočajo oblikovanje inovacijskih postopkov od začetka inovacije do podjetniškega izobraževanja, ustanavljanja zagonskih podjetij in rasti podjetij v razširitveni fazi.

Člen 3

Cilji programa

1. S programom se v skladu s splošnimi in specifičnimi cilji Evropskega sklada za konkurenčnost krepi konkurenčnost EU in njena znanstveno-tehnološka baza ter z odličnimi raziskavami in inovacijami obravnavajo svetovni izzivi.
2. Specifični cilji programa so:
 - ustvariti visokokakovostno znanje, spretnosti in privlačne poklicne poti za raziskovalce ter podpreti uresničevanje Evropskega raziskovalnega prostora (ERP),
 - povečati obseg skupnih raziskav, izmenjave znanja in valorizacije na ravni EU ter na mednarodni ravni,
 - uskladiti prednostne naloge EU ter nacionalne in regionalne prednostne naloge za oblikovanje vseevropskega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema,
 - zmanjšati nacionalne in regionalne razlike v zmogljivostih raziskav in inovacij, znanju, spretnostih in talentih za krepitev inovacijskih ekosistemov,
 - Izboljšati položaj Unije na področju inovacij, s posebnim poudarkom na strateških tehnologijah in prelomnih inovacijah, olajšati širjenje inovativnih rešitev z dejavnostmi standardizacije za spodbujanje konkurenčnosti in reševanje ključnih družbenih izzivov,
 - zmanjšati tveganje in mobilizirati več zasebnega financiranja raziskav in inovacij, zlasti za podporo globokih tehnologij ter širitev inovativnih zagonskih podjetij in MSP,
 - prispevati k povečanju javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije v državah članicah ter tako prispevati k doseganju skupnih odhodkov za raziskave in razvoj, ki bi znašali vsaj 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) Unije.

Člen 4

Struktura programa

3. Za namene posebnega programa iz člena 1(2) je program strukturiran v naslednje dele, ki prispevajo k splošnim in specifičnim ciljem iz člena 3 ter sklopom politike iz Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost]:
 - (a) Del I „Odlična znanost“ z naslednjimi komponentami, zlasti:
 - (i) Evropski raziskovalni svet (ERC),
 - (ii) ukrepi Marie Skłodowske-Curie (MSCA),

- (iii) Znanost za politike Unije: nejedrski neposredni ukrepi Skupnega raziskovalnega središča.
- (b) Del II „Konkurenčnost in družba“ z naslednjimi komponentami, zlasti:
 - (i) „Konkurenčnost“, vključno z raziskovalnimi in inovacijskimi dejavnostmi v podporo politikam v okviru Evropskega sklada za konkurenčnost, kot so:
 - (1) skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja IV „Čisti prehod in razogljičenje industrije“ Evropskega sklada za konkurenčnost;
 - (2) skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja V „Zdravje, biotehnologija, kmetijstvo in biogospodarstvo“ Evropskega sklada za konkurenčnost;
 - (3) skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti iz poglavja VI „Vodilna vloga na digitalnem področju“ Evropskega sklada za konkurenčnost;
 - (4) skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja VII „Odpornost in varnost, obrambna industrija in vesolje“ Evropskega sklada za konkurenčnost.
 - (ii) „Družba“, vključno z raziskovalnimi in inovacijskimi dejavnostmi, kot so:
 - (1) globalni družbeni izzivi,
 - (2) misije EU,
 - (3) instrument za novi evropski Bauhaus.
- (c) Del III „Inovacije“ z naslednjimi komponentami, zlasti:
 - (i) Evropski svet za inovacije (EIC),
 - (ii) inovacijski ekosistemi, vključno z dejavnostmi povezovanja v okviru trikotnika znanja, tj. visokošolskega izobraževanja, raziskav in inovacij po vsej Uniji.
- (d) Del IV „Evropski raziskovalni prostor“ z naslednjimi komponentami, zlasti:
 - (i) reforma in izboljšanje evropskega sistema raziskav in inovacij,
 - (ii) raziskovalna in tehnološka infrastruktura,
 - (iii) širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti.

Člen 5

Horizontalna načela

Program:

- (a) zagotavlja multidisciplinarni pristop in po potrebi določa vključevanje družboslovja in humanistike v vse komponente programa, vključno s posebnimi razpisi za zbiranje predlogov za teme, povezane z družbenimi vedami in humanistiko;
- (b) razvija znanstvena dognanja in prispeva k oblikovanju informiranih, učinkovitih in odzivnih javnih politik po vsej Uniji in zunaj nje. Program dejavno spodbuja uporabo rezultatov javno financiranih raziskav in znanstvenih dokazov v postopkih oblikovanja politik na vseh ravneh ter krepi tesnejše povezave med raziskavami, inovacijami in

razvojem javnih politik, ki temeljijo na dokazih. To vključuje spodbujanje mehanizmov sodelovanja, pobud na področju raziskav in inovacij ter povezav med znanostjo in politiko, ki povezujejo oblikovalce politik z znanstveno skupnostjo, ter olajševanje uporabe rezultatov raziskav pri oblikovanju prihodnjih zakonodajnih in regulativnih okvirov na vseh ravneh. Poseben poudarek je namenjen zagotavljanju, da so znanstvena spoznanja dostopna in ustrezna za odločevalce in državljane, z instrumenti za učinkovito uporabo rezultatov raziskav, povzetkov politik in priporočil;

- (c) spodbuja prakse odprte znanosti, vključno z zagotavljanjem odprtega dostopa do recenziranih znanstvenih objav rezultatov ter odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov in drugih rezultatov v skladu z načelom „odprto, kolikor je mogoče, zaprto, kolikor je potrebno“.

Člen 6

Proračun

4. Okvirna finančna sredstva programa za obdobje od 1. januarja 2028 do 31. decembra 2034 znašajo 175 002 000 000 EUR v tekočih cenah.
5. Okvirna razdelitev zneska iz odstavka 1 tega člena za posebni program iz člena 1(2)(a) je:
 - (a) 44 079 000 000 EUR za del I „Odlična znanost,“ od tega 2 600 000 000 EUR za neposredne nejedrske ukrepe Skupnega raziskovalnega središča.
 - (b) 75 876 000 000 EUR za del II „Konkurenčnost in družba“, od tega:
 - i. 68 270 000 000 EUR za del „Konkurenčnost“, od tega:
 - 25 331 000 000 EUR za skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja IV „Čisti prehod in razogljičenje industrije“ Evropskega sklada za konkurenčnost;
 - 19 650 000 000 EUR za skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja V „Zdravje, biotehnologija, kmetijstvo in biogospodarstvo“ Evropskega sklada za konkurenčnost;
 - 16 854 000 000 EUR za skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja VI „Vodilni položaj na digitalnem področju“ Evropskega sklada za konkurenčnost;
 - 6 435 000 000 EUR za skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti v okviru poglavja VII „Odpornost in varnost, obrambna industrija in vesolje“ Evropskega sklada za konkurenčnost.
 - ii. 7 606 000 000 EUR za del „Družba“;
 - (c) 38 785 000 000 EUR za del III „Inovacije“;
 - (d) 16 262 000 000 EUR za del IV „Evropski raziskovalni prostor“, od tega 5 387 000 000 EUR za širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti.
1. Znesek iz odstavka 1 tega člena in zneski dodatnih sredstev iz člena 7 se lahko uporabijo tudi za tehnično in upravno pomoč za izvajanje programa, kot so dejavnosti pripravljanja, spremljanja, kontrole, revizije in ocenjevanja, informacijskotehnološki sistemi in platforme ter dejavnosti informiranja in komuniciranja, vključno s korporativnim komuniciranjem o političnih prednostnih nalogah Unije, ter za vso

drugo tehnično in upravno pomoč ali odhodke, povezane z uslužbenci, ki jih ima Komisija pri upravljanju programa.

2. Če je to potrebno za omogočanje upravljanja ukrepov, ki do 31. decembra 2034 ne bodo zaključeni, se lahko odobritve knjižijo v proračun Unije po letu 2034, da se pokrijejo potrebni odhodki in omogoči upravljanje ukrepov, ki niso zaključeni do konca programa.
3. Proračunske obveznosti za ukrepe, ki trajajo več kot eno proračunsko leto, se lahko razčlenijo v letne obroke čez več let.

Člen 7

Dodatna sredstva

1. Države članice, institucije, organi in agencije Unije, tretje države, mednarodne organizacije, mednarodne finančne institucije ali druge tretje strani lahko zagotovijo dodatne finančne ali nefinančne prispevke za program. Dodatni finančni prispevki so zunanji namenski prejemki v smislu člena 21(2), točka (a), (d) ali (e), ali člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.
2. Sredstva, dodeljena državam članicam v okviru deljenega upravljanja, se lahko na njihovo zahtevo dajo na voljo za program. Komisija ta sredstva izvršuje neposredno ali posredno v skladu s členom 62(1), točka (a) ali (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Dodajo se znesku iz člena 6(1) te uredbe. Uporabijo se v korist zadevne države članice. Kadar Komisija za dodatne zneske, ki so tako dani na voljo za program, ne sklene pravne obveznosti v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja, se lahko ustrezni zneski, za katere niso sklenjene obveznosti, na zahtevo zadevne države članice prerazporedijo nazaj v enega ali več zadevnih izvornih programov ali njihovih naslednikov.

Člen 8

Alternativno, kombinirano in kumulativno financiranje

1. Program se izvaja v sinergiji z drugimi programi Unije. Ukrep, ki je prejel prispevek Unije iz drugega programa, lahko prejme tudi prispevek v okviru tega programa. Za ustrezní prispevek se uporabljajo pravila zadevnega programa Unije, lahko pa se za vse prispevke uporablja enoten sklop pravil in se sklene ena sama pravna obveznost. Če prispevek Unije temelji na upravičenih stroških, kumulativna podpora iz proračuna Unije ne presega skupnih upravičenih stroškov ukrepa in se lahko izračuna sorazmerno v skladu z dokumenti, ki določajo pogoje za podporo.
2. Postopki dodeljevanja v okviru programa se lahko izvedejo skupaj v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja z državami članicami, institucijami, organi in agencijami Unije, tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami, mednarodnimi finančnimi institucijami ali drugimi tretjimi stranmi, če je zagotovljena zaščita finančnih interesov Unije. Za take postopke se uporablja enoten sklop pravil in se sklene ena sama pravna obveznost. V ta namen lahko partnerji v skupnem postopku dodeljevanja dajo sredstva na voljo programu v skladu s členom 7 te uredbe ali pa se lahko pooblastijo za izvajanje postopka dodeljevanja, po potrebi v skladu s členom 62(1), točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. V skupnih postopkih dodeljevanja lahko komisijo za ocenjevanje iz člena 153(3) Uredbe (EU,

Euratom) 2024/2509 sestavljajo tudi člani, ki so predstavniki partnerjev v navedenem postopku.

3. V okviru tega programa se poleg pogojev iz člena 8(1) in (2) Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost] pečat konkurenčnosti podeli le visokokakovostnim ukrepom, ki zaradi proračunskih omejitev niso bili financirani v okviru programa.
4. Države članice lahko financirajo ukrepe, ki so prejeli pečat konkurenčnosti.

Člen 9

Tretje države, pridružene programu

1. V programu lahko kot polno ali delno pridružene sodelujejo naslednje tretje države, in sicer v skladu s cilji iz člena 3 ter ustreznimi mednarodnimi sporazumi ali v okviru teh sporazumov sprejetimi sklepi, ki se uporabljajo za:
 - (a) članice Evropskega združenja za prosto trgovino, ki so članice Evropskega gospodarskega prostora, ter evropske mikrodržave;
 - (b) države pristopnice, države kandidatke in potencialne kandidatke;
 - (c) države evropske sosedске politike;
 - (d) druge tretje države.
2. Sporazumi o pridružitvi za sodelovanje v programu:
 - (a) zagotavljajo pravično ravnotežje glede prispevkov in koristi tretje države, ki sodeluje v programu;
 - (b) določajo pogoje za sodelovanje v programu, vključno z izračunom finančnih prispevkov, sestavljenih iz operativnega prispevka in pristojbine za sodelovanje, za program in njegove splošne upravne stroške;
 - (c) na tretjo državo ne prenašajo nobenega pooblastila za odločanje v programu;
 - (d) jamčijo pravice Unije, da zagotavlja dobro finančno poslovanje in ščiti svoje finančne interese;
 - (e) po potrebi zagotavljajo zaščito interesov Unije v zvezi z varnostjo in javnim redom.
3. Za namene odstavka 2, točka (d), tretja država podeli potrebne pravice in dostop, ki se zahtevajo na podlagi uredb (EU, Euratom) 2024/2509 in (EU, Euratom) št. 883/2013, ter zagotovi, da so sklepi o izvršbi, ki nalagajo denarno obveznost na podlagi člena 299 PDEU, ter sodbe in sklepi Sodišča Evropske unije izvršilni naslov.
4. Za namene odstavka 1, točka (d), je pridružitve ali delna pridružitve drugih tretjih držav mogoča le, če izpolnjujejo vsa naslednja merila:
 - (a) dobra zmogljivost na področju znanosti, tehnologije in inovacij;
 - (b) zavezanost na pravih temelječem odprtemu tržnemu gospodarstvu, vključno s poštenim in pravičnim obravnavanjem pravic intelektualne lastnine, spoštovanje človekovih pravic, kar je podprto z demokratičnimi institucijami;
 - (c) dejavno spodbujanje politik za izboljšanje gospodarske in družbene blaginje državljanov.

5. Pri obsegu pridružitve vsake tretje države programu se upoštevajo analiza tveganj, zlasti tistih, ki bi lahko vplivala na javni red in varnost Unije na ustreznih področjih politike, vključno z gospodarsko in raziskovalno varnostjo, pa tudi koristi in širši cilj spodbujanja gospodarske rasti in konkurenčnosti Unije z inovacijami. V skladu s tem so lahko tretje države, z izjemo članic EGP, držav pristopnic, držav kandidatk in potencialnih kandidatk, izključene iz delov programa v skladu s to uredbo ali samim sporazumom o pridružitvi.
6. V sporazumu o pridružitvi, s katerim se določijo pogoji sodelovanja v programu, je, kolikor je mogoče, določeno vzajemno sodelovanje pravnih subjektov s sedežem v Uniji v enakovrednih programih pridruženih držav v skladu s pogoji, določenimi v teh programih.
7. Pogoji, ki določajo stopnjo finančnih prispevkov iz odstavka 2, točka (b), zagotavljajo reden samodejen popravek večjega neravnotežja v primerjavi z zneskom, ki ga subjekti s sedežem v pridruženi državi prejmejo prek sodelovanja v programu, pri tem pa se upoštevajo stroški upravljanja, izvrševanja in delovanja programa. Pri dodelitvi finančnih prispevkov se upošteva raven sodelovanja pravnih subjektov pridruženih držav v vsakem delu programa.

Člen 10

Izvajanje in oblike financiranja Unije

1. Program se izvaja v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 v okviru neposrednega upravljanja ali v okviru posrednega upravljanja z organi iz člena 62(1), točka (c), navedene uredbe.
2. Financiranje Unije se lahko zagotovi v kateri koli obliki v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509, zlasti prek nepovratnih sredstev, nagrad, javnih naročil, nefinančnih donacij [in finančnih instrumentov].
3. Z izjemo finančnih instrumentov v okviru EIC (sklada), pri katerih se podpora Unije zagotovi v obliki proračunskega jamstva ali finančnega instrumenta, vključno v kombinaciji z nepovratno podporo v okviru operacije mešanega financiranja, se zagotavlja izključno prek instrumenta Evropskega sklada za konkurenčnost InvestEU in se izvaja v skladu z veljavnimi pravili instrumenta Evropskega sklada za konkurenčnost InvestEU na podlagi sporazumov o prispevku ali jamstvu, sklenjenih v ta namen. Kadar se za program uporablja instrument InvestEU Evropskega sklada za konkurenčnost, se določijo rezervacije za proračunsko jamstvo in financiranje finančnih instrumentov, vključno v kombinaciji z nepovratno podporo v obliki operacije mešanega financiranja.
4. Kadar se financiranje Unije zagotovi v obliki nepovratnih sredstev, se financiranje zagotovi kot financiranje, ki ni povezano s stroški, ali kot možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov, zlasti s pavšalnimi zneski in stroški na enoto za osebje, v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509. Financiranje se lahko zagotovi v obliki povračila dejanskih upravičenih stroškov le, kadar ciljev ukrepa ni mogoče doseči drugače. Kadar je treba omogočiti druge vire financiranja, vključno s sovlaganjem z nacionalnimi viri, za katere veljajo pravila o državni pomoči, se financiranje zagotovi v obliki povračila dejanskih upravičenih stroškov ali možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov.

5. Za namene člena 153(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 lahko komisijo za ocenjevanje delno ali v celoti sestavljajo neodvisni zunanji strokovnjaki.

Člen 11

Evropska partnerstva

1. Kadar je to potrebno za namen doseganja ciljev iz člena 3, se lahko dejavnosti v skladu s to uredbo izvajajo prek evropskih partnerstev, praviloma prek programov dela.
2. Evropska partnerstva temeljijo na memorandumu o soglasju, o katerem se partnerji dogovorijo in ga podpišejo, ter ki določa:
 - (a) rezultate, ki jih je treba doseči, ki so jasni, merljivi in časovno opredeljeni;
 - (b) zahteve za poročanje;
 - (c) z njimi povezane zaveze vseh partnerjev;
 - (d) ureditve upravljanja z mehanizmom, ki partnerjem omogoča razpravo in dogovor o programiranju in dejavnostih partnerstev.
3. V ustrezno utemeljenih primerih se bodo evropska partnerstva izvajala s prenosom nalog izvrševanja proračuna iz različnih programov financiranja Unije na organe, ustanovljene v skladu s členoma 185 in 187 PDEU, v skladu s členom 62(1), točka (c), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.
4. Za evropska partnerstva, vzpostavljena v skladu z odstavkoma 2 in 3 tega člena, so pogoji za podporo iz programa učinkovita uporaba financiranja Unije, sorazmerni finančni prispevek drugih partnerjev, ki je najmanj enak prispevku Unije, ter glasovalne pravice Unije v upravljavskih organih, ki zagotavljajo zaščito interesov Unije v partnerstvu. V ta namen se skupna podjetja ustanovijo z enotnim ustanovitvenim aktom, ki zagotavlja usklajena pravila.
5. Evropska partnerstva:
 - (a) se vzpostavijo le v primerih, ko samo z ukrepi Unije ali drugimi oblikami podpore v okviru programa ni mogoče doseči zelenih ciljev;
 - (b) se vzpostavijo za obravnavanje izzivov, ki zahtevajo kritično maso sredstev ter enoten in usklajen pristop, tako v smislu načrtovanja kot izvajanja, med vsemi akterji;
 - (c) so usklajena z glavnimi politikami in pobudami za politike Unije ter pomagajo pri njihovem izvajanju;
 - (d) se izberejo na konkurenčen način na podlagi sklopa merljivih meril v življenjskem ciklu in močnega portfeljskega pristopa, kar privede do skladnega nabora pobud;
 - (e) temeljijo na vnaprejšnjih, dolgoročnih in uradnih zavezah vseh partnerjev, da bodo finančno prispevali k sredstvom evropskega partnerstva, ki se upravljajo centralno, razen v ustrezno utemeljenih primerih;
 - (f) zahtevajo jasen pristop na podlagi življenjskega cikla, vključno z vnaprejšnjim načrtom za izvajanje pobude s strategijo za postopno ali popolno opuščanje financiranja Unije.
6. Prispevki partnerjev, z izjemo Unije, so lahko v naslednjih oblikah:

- (a) finančni prispevki k operativnemu proračunu pobude;
 - (b) sofinanciranje lastne udeležbe partnerjev ali udeležbe njihovih članov v projektih, financiranih prek pobude.
7. Vsi partnerji, z izjemo Unije, zagotovijo informacije o strukturi, članstvu in dejavnostih, ki se izvajajo v okviru partnerstva. Kadar se partnerstva sklepajo s predstavniškimi organizacijami in združenji, to vključuje redne informacije o njihovem članstvu.

Poglavje II

ODLIČNA ZNANOST

Člen 12

Evropski raziskovalni svet

1. Evropski raziskovalni svet zagotavlja privlačno in prožno financiranje, ki bo na podlagi natečaja, izhajajočega izključno iz merila odličnosti, posameznim nadarjenim in ustvarjalnim raziskovalcem, s poudarkom na raziskovalcih na začetku poklicne poti, in njihovim ekipam omogočilo, da raziskujejo najobetavnejše poti na novih področjih znanosti, ne glede na njihovo državljanstvo in državo izvora.
2. ERC bo privabil najbolj nadarjene raziskovalce z vsega sveta in vzpostavil Unijo kot vodilno svetovno središče za raziskave in inovacije.

Člen 13

UKREPI MARIE SKŁODOWSKIE-CURIE

1. Z ukrepi Marie Skłodowske-Curie se ob upoštevanju varnostnih vidikov zagotavlja podpora za vse stopnje na poklicnih poteh raziskovalcev z vsega sveta, razvoj njihovih znanj in spretnosti ter njihovo mobilnost. S temi ukrepi se spodbuja raziskovalna odličnost, privabljajo in ohranjajo izjemni raziskovalni talenti ter podpirajo trajnostne poklicne poti v raziskovanju v Uniji, da bi se povečala konkurenčnost Unije na področju raziskav in inovacij.
2. Z ukrepi Marie Skłodowske-Curie se financirajo odlične doktorske mreže, podoktorske štipendije, izmenjave osebja na področju raziskav in inovacij ter mehanizmi podpore za spodbujanje trajnostnih poklicnih poti, da bi se privabili in obdržali najobetavnejši talenti. Močan poudarek je na mednarodnem, medsektorskem in interdisciplinarnem sodelovanju ter približevanju znanosti širši javnosti. S financiranjem se podpirajo vrhunske raziskave in osredotočenost na razvoj nadarjenih raziskovalcev, kar vključuje ciljno skupino podpore, v kateri so raziskovalci na začetku kariere. S financiranjem se bo podprla vzpostavitev Unije kot vodilne destinacije za raziskovalce.

Člen 14

Skupno raziskovalno središče

1. Skupno raziskovalno središče zagotavlja neodvisna in na dokazih temelječa znanje in znanost, s katerima se podpirajo politike EU, da bi bil njihov vpliv na družbo pozitiven. To se dosega z neposrednimi ukrepi JRC in sodelovanjem JRC pri posrednih ukrepih. Poglavje II naslova II se ne uporablja za neposredne ukrepe. JRC lahko z odstopanjem od člena 21(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 znova uporabi prihodke ali zneske, ki izhajajo iz njegovih raziskovalnih dejavnosti (npr. patentov, licenc itd.).

Poglavje III

Konkurenčnost in družba

Člen 15

Skupne raziskave

1. S skupnimi raziskavami se podpira vzpostavitev nadnacionalnih mrež za sodelovanje na področju raziskav in inovacij, v katerih sodelujejo subjekti iz različnih disciplin, da bi se podprla razvoj in hitro razširjanje visokokakovostnih rezultatov za koristi na področjih industrijske konkurenčnosti, vesolja, varnosti, čistega prehoda, pripravljenosti in odpornosti v Uniji, obravnavali družbeni izzivi, tudi na področjih kulture in ustvarjalnosti, ter okreplil učinek raziskav pri pripravi in podpori politik Unije.
2. Dejavnosti se na uravnotežen način izvajajo med nižjimi in višjimi ravni tehnološke pripravljenosti, s čimer se zajame celotna vrednostna veriga.
3. Skupne raziskovalne in inovacijske dejavnosti so v tem programu vključene v posebnem namenskem delu programov dela, sprejetih v skladu s poglavji IV do VII Uredbe (EU) XXX o Evropskem skladu za konkurenčnost. Ti programi dela se sprejmejo v skladu s členom 15 Uredbe (EU) XXX [uredba o Evropskem skladu za konkurenčnost].
4. S programom se podpirajo dejavnosti za reševanje svetovnih družbenih izzivov na področjih krepitve demokratičnih vrednot in boja proti dezinformacijam, vključno s pravno državo in temeljnimi pravicami, spodbujajo družbeno-ekonomske preobrazbe, ki prispevajo k vključevanju in rasti, ter obravnavajo demografski in medgeneracijski izzivi, kar vključuje tudi vidik mladih ter upravljanje migracij in vključevanje migrantov.
5. Program prispeva k misijam EU, zlasti tako, da se z njim opredelijo prednostni ukrepi za financiranje raziskav in inovacij, namenjenih ustvarjanju novega znanja ter razvoju novih tehnologij, storitev in proizvodov, ki so prilagojeni ciljem misij. Financiranje misij EU, vzpostavljenih na podlagi člena 8 Uredbe (EU) 2021/695, se dodeli na podlagi programov dela, ki zajemajo obdobje do proračunskega leta 2030.
6. S programom se podpirajo raziskave in inovacije v okviru instrumenta za novi evropski Bauhaus.

Poglavje IV

Inovacije

Člen 16

Evropski svet za inovacije (EIC)

1. EIC identificira, razvija in razširja globokotehnološke in prelomne inovacije od raziskovalne do širitvene faze. Izvaja se predvsem z odprtimi razpisi za zbiranje predlogov po načelu od spodaj navzgor, hkrati pa bo zagotavljal uravnotežen portfelj ukrepov na vseh tematskih področjih. To se dopolnjuje s ciljno usmerjenimi tematskimi razpisi in razpisi za spoprijemanje s specifičnimi izzivi na področjih potencialnega strateškega interesa v tesni povezavi in sinergiji s sklopi politike Evropskega sklada za konkurenčnost, zlasti z instrumentom InvestEU tega sklada.
2. EIC lahko zagotovi zlasti naslednje vrste podpore:
 - (a) nepovratna sredstva v okviru Iskalca, namenjena raziskavam, ki prinašajo velika tveganja, vključno s potrjevanjem konceptov in izdelovanjem prototipov;
 - (b) nepovratna sredstva v okviru Prehoda, namenjena razvoju poti do komercialnega razvoja rezultatov raziskav, vključno z ustvarjanjem odcepljenih in zagonskih podjetij;
 - (c) kombinirano financiranje in izključno naložbena podpora v okviru Pospeševalca, namenjena posameznim podjetjem, da razvijejo svoje inovacije in jih uvedejo na trg;
 - (d) spodbude za naročnike, da preizkusijo globokotehnološke in prelomne inovacije ter zagotovijo prve stranke zanje;
 - (e) storitve v okviru poslovnega pospeševalnika, ki ob dopolnjevanju in usklajevanju s projektnim svetovanjem iz poglavja III Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost] dopolnjujejo financiranje EIC tako, da se z njimi zagotavljata dostop do strokovnega znanja, usposabljanja in mentorstva na področju globokih tehnologij ter povezovanje med vlagatelji, naročniki, podjetji in drugimi inovacijskimi partnerji.
3. Vrste podpore iz odstavka 2 se prožno kombinirajo z izzivi EIC, ki jih razvijajo in nadzorujejo vodje programov EIC. Izzivi EIC se izvajajo po portfeljnem pristopu, pri katerem se ukrepi izbirajo na podlagi tega, kako se dopolnjujejo za doseganje opredeljenih ciljev, njihovo povezovanje pa nadzoruje vodja programa EIC.
4. Vsa podpora EIC za naložbe se zagotavlja prek enega ali več namenskih naložbenih nosilcev, vzpostavljenih v skladu s pravom države članice (sklad Evropskega sveta za inovacije). Sklad Evropskega sveta za inovacije je strukturiran tako, da lahko privabi druge javne ali zasebne vlagatelje za povečanje učinka vzvoda, ki ga ima prispevek Unije.
5. EIC lahko podpira inovacije na področju kritičnih tehnologij, namenjenih zlasti obrambi, v tesnem usklajevanju s sklopom politike Evropskega sklada za konkurenčnost „Odpornost in varnost, obrambna industrija in vesolje“. V teh primerih se uporabljata člena 51 in 52 Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost].

Člen 17

Inovacijski ekosistemi

1. S programom se podpirajo organizacije, da bi ustvarile konkurenčne, odporne in povezane inovacijske ekosisteme ter okvirne pogoje. V ta namen si je treba prizadevati za sinergije s programi Unije ter nacionalnimi in regionalnimi programi.
2. S programom se podpirajo dejavnosti za spodbujanje povezovanja v okviru trikotnika znanja – visokošolsko izobraževanje, raziskave in inovacije ter podjetništvo – po vsej Uniji.

Poglavje V

Evropski raziskovalni prostor

Člen 18

Evropski raziskovalni prostor in infrastrukture

1. Cilj Evropskega raziskovalnega prostora (v nadaljnjem besedilu: ERA) je ustvariti enoten, brezmejen trg za raziskave, inovacije in tehnologijo po vsej Uniji, v katerem raziskovalci, znanstveno znanje in tehnologija prosto krožijo.
2. S programom se na učinkovit način spodbujajo in varujejo vrednote in načela ERA ter pakta za raziskave in inovacije, zlasti etike in integritete v raziskovanju in inovacijah, svobode znanstvenega raziskovanja, enakosti spolov in enakih možnosti ter spodbujanje privlačnih poklicnih poti in mobilnosti v raziskovanju. Financiranje raziskovalne in tehnološke infrastrukture prispeva k vzpostavitvi močnega in usklajenega ekosistema vrhunskih trajnostnih objektov in storitev v Uniji, ki temelji na prednostnih vseevropskih infrastrukturah ter s tem povezanimi naj sodobnejšimi nacionalnimi zmogljivostmi in za katerega se uporabljajo instrumenti financiranja, vključno z evropskimi partnerstvi. Program pokriva do 20 % stroškov gradnje ključnih novih vrhunskih zmogljivosti evropske raziskovalne in tehnološke infrastrukture.
3. Instrument za podporo politikam državam članicam in pridruženim državam zagotavlja praktično strokovno podporo pri oblikovanju, izvajanju in ocenjevanju reform, ki izboljšujejo kakovost njihovih naložb, politik in sistemov na področju raziskav in inovacij. Prispeva k vzpostavitvi močnejših in učinkovitejših nacionalnih raziskovalnih in inovacijskih sistemov ter trdnejšega evropskega raziskovalnega prostora.

Člen 19

Širitev

1. Bolgarija, Hrvaška, Češka, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovaška so „države širitve“ za namene financiranja ukrepov iz odstavka 5, točki (a) in (b).
2. Ciper, Estonija, Grčija, Malta, Portugalska in Slovenija so „države v prehodu“ za namene financiranja ukrepov iz odstavka 5, točke (b).

3. V okviru komponente „Širitev sodelovanja in razširjanje odličnosti“ iz dela programa „Krepitev ERA“ lahko kot koordinatorji upravičeno nastopijo le pravni subjekti, ustanovljeni v državah širitve ali državah v prehodu.
4. Kar zadeva pridružene države, lahko v okviru te komponente kot koordinatorji v celoti upravičeno nastopijo pravni subjekti s seznama upravičenih držav, kot je opredeljen na podlagi kazalnika in objavljen v programu dela. Kot koordinatorji lahko v okviru te komponente upravičeno nastopijo tudi pravni subjekti iz najbolj oddaljenih regij, kot so opredeljene v členu 349 PDEU, zanje pa veljajo enaka pravila, kot se uporabljajo za države širitve v skladu s tem členom, razen odstavka 7.
5. „Širitev“ vključuje naslednje:
 - (a) ukrepe za krepitev zmogljivosti;
 - (b) ukrepe, s katerimi se podpirajo mreženje, valorizacija znanja, preprečevanje bega možganov in namenska podpora nacionalnih kontaktnih točk (NKT).
6. Države širitve in države v prehodu s pomočjo programa okrepijo svoje sodelovanje ter spodbujajo široko geografsko pokritost v odličnih sodelovalnih projektih. Ta prizadevanja se dopolnijo s sorazmernimi ukrepi držav članic.
7. Dostop do ukrepov za krepitev zmogljivosti je od leta 2030 dalje omejen na tiste države širitve, ki so v zadnjem znanem letu v primerjavi s prejšnjim letom povečale svoje dejanske odhodke za javne naložbe v raziskave in razvoj.

Naslov II – Pravila za sodelovanje in razširjanje rezultatov

Poglavje I

Splošne določbe

Člen 20

Pravila Evropskega sklada za konkurenčnost

1. Za namene te uredbe se uporabljajo člen 10(2) in (3) o prednostni obravnavi EU, člen 13 o uporabi predpisov o tajnih podatkih in občutljivih podatkih ter člen 20 o pospešenem in ciljno usmerjenem ukrepanju za konkurenčnost iz Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost], razen če ni določeno drugače.

Člen 21

Upravičenost

1. Merila za upravičenost se določijo za podporo doseganju splošnih in specifičnih ciljev iz člena 3 v skladu z Uredbo (EU, Euratom) 2024/2509 ter se uporabljajo za vse postopke dodeljevanja v okviru programa.
2. V postopkih dodeljevanja v okviru neposrednega in posrednega upravljanja je lahko do podpore Unije upravičen eden ali več pravnih subjektov iz naslednjih kategorij:
 - (a) subjekti s sedežem v državah članicah;

- (b) subjekti s sedežem v pridruženi tretji državi;
 - (c) drugi subjekti s sedežem v nepridruženih tretjih državah z nizkimi ali srednjimi dohodki ali, izjemoma, v drugih nepridruženih tretjih državah, če je tretja država navedena v programu dela, ki ga je sprejela Komisija;
 - (d) drugi subjekti s sedežem v nepridruženih tretjih državah, kadar je financiranje takih subjektov bistveno za izvajanje ukrepa in prispeva k ciljem iz člena 3.
3. Razen kadar je v programu dela določeno drugače, pravni subjekti, da bi bili upravičeni do sodelovanja pri ukrepih za dodelitev nepovratnih sredstev, oblikujejo konzorcij, v katerega so kot upravičenci vključeni trije pravni subjekti, ki so med seboj neodvisni in imajo sedeže vsak v drugi državi, kot sledi:
- (a) vsaj dva pravna subjekta imata sedeža v različnih državah članicah in
 - (b) vsaj še en pravni subjekt ima sedež v drugi državi članici ali pridruženi državi.
4. Ukrepe pionirskih raziskav ERC, ukrepe EIC, ukrepe raziskav in usposabljanja ter ukrepe, katerih glavni cilj oziroma del cilja je izvajati predkomercialno naročanje ali naročanje inovativnih rešitev, lahko izvaja eden ali več pravnih subjektov, pod pogojem, da ima eden izmed njih sedež v državi članici ali pridruženi državi.
5. Ukrepe koordinacije in podpore lahko izvaja eden ali več pravnih subjektov, ki imajo lahko sedež v državi članici, pridruženi državi ali, v izjemnih primerih, v drugi tretji državi.
6. V skladu s členom 136 finančne uredbe za dobavitelje z visokim tveganjem skladno s pravom EU iz varnostnih razlogov veljajo omejitve upravičenosti.
7. Za mednarodne evropske raziskovalne organizacije in pravne subjekte, ustanovljene v skladu s pravom Unije, se šteje, da imajo sedež v drugi državi članici in ne v državi članici, v kateri imajo sedež drugi pravni subjekti, ki sodelujejo pri ukrepu.
8. Za mednarodne organizacije, ki niso mednarodne evropske raziskovalne organizacije, se šteje, da imajo sedež v nepridruženi tretji državi, razen če je v programu dela ali razpisu za zbiranje predlogov določeno drugače.
9. Dodatno k členu 168(2) in (3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 lahko pridružene tretje države iz člena 9(1) in mednarodne organizacije po potrebi sodelujejo v katerem koli mehanizmu javnega naročanja iz člena 168(2) in (3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 in imajo od njega koristi. Pravila, ki se uporabljajo za države članice, se smiselno uporabljajo za sodelujoče pridružene tretje države in mednarodne organizacije.
10. V postopkih dodeljevanja naslednje dejavnosti niso upravičene do financiranja:
- (a) dejavnosti, ki so prepovedane s pravom Unije, veljavnim mednarodnim pravom ali nacionalnim pravom v vseh državah članicah; dejavnosti, ki se že v celoti financirajo iz drugih javnih ali zasebnih virov, razen prispevkov Unije v okviru ukrepov iz člena 8(1);
 - (b) dejavnosti, usmerjene v kloniranje človeka za reproduktivne namene;
 - (c) dejavnosti za namene spreminjanja genetskega materiala človeških bitij, s katerimi bi take spremembe lahko postale dedne, razen raziskav v zvezi z zdravljenjem rakastih obolenj na gonadah;

- (d) dejavnosti za namene ustvarjanja človeških zarodkov izključno za raziskovalne namene, tehnološki napredek in predstavitvene dejavnosti ali za namen pridobivanja matičnih celic, vključno s prenosom jedra somatske celice;
- (e) raziskave človeških matičnih celic odraslih in zarodkov se lahko financirajo, odvisno od vsebine znanstvenega predloga in pravnega okvira zadevnih vključenih držav članic.

Za namene prvega pododstavka, točka (a), se v nobeni državi članici ne zagotovi financiranje raziskovalne, tehnološke ali predstavitvene dejavnosti, ki je v tej državi članici prepovedana.

- 11. Poleg razlogov iz člena 132 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 je postopke dodeljevanja in posledične pravne obveznosti mogoče preklicati, kadar cilji ukrepa verjetno sploh ne bodo doseženi ali ne bodo doseženi v določenih rokih ali kadar ukrep ni več politično relevanten.
- 12. V programu dela ali v dokumentih v zvezi s postopkom dodeljevanja so lahko opredeljena merila za upravičenost iz te uredbe ali določena dodatna merila za upravičenost za specifične ukrepe, tudi zato, da se upoštevajo zahteve posebnih politik.

Člen 22

Etika in raziskovalna integriteta

- 1. Izvedeni ukrepi so skladni z:
 - (a) ustreznim pravom Unije, nacionalnim in mednarodnim pravom, vključno z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah ter Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin in njenimi dopolnilnimi protokoli;
 - (b) etičnimi načeli (vključno z najvišjimi standardi raziskovalne integritete).
- 2. V postopkih dodeljevanja, opredeljenih v programu dela, pravni subjekti, ki sodelujejo v ukrepu, izpolnjujejo vse naslednje zahteve:
 - (a) zagotovijo etično samooceno v zvezi s ciljem, izvajanjem in verjetnim učinkom dejavnosti, vključno s potrditvijo in opisom skladnosti z odstavkom 1;
 - (b) zagotovijo potrditev, da bodo dejavnosti skladne z (i) evropskim kodeksom ravnanja za raziskovalno integriteto in (ii) svetovnim kodeksom ravnanja za pravična raziskovalna partnerstva ter da se ne bodo izvajale nobene dejavnosti, ki so izključene iz financiranja;
 - (c) v primeru dejavnosti, ki se izvajajo zunaj Unije, zagotovijo potrditev, da bi bile enake dejavnosti dovoljene v državi članici;
 - (d) za dejavnosti, ki uporabljajo človeške zarodne matične celice, zagotovijo podrobnosti o izdaji dovoljenj in nadzornih ukrepih, ki jih morajo izvesti pristojni organi zadevnih držav članic, oziroma podatke o etičnih soglasjih, ki jih je treba pridobiti pred začetkom zadevnih dejavnosti, kot je ustrezno;
 - (e) pred začetkom zadevnih dejavnosti pridobijo vsa soglasja ali druge obvezne dokumente od ustreznih nacionalnih ali lokalnih odborov za etiko ali drugih organov, kot so organi za varstvo podatkov, in te dokumente hranijo v spisu, da jih na zahtevo predložijo Komisiji ali ustreznemu izvajalskemu organu.

Poglavje II

Nepovratna sredstva

Člen 23

Razpisi za zbiranje predlogov

1. Razpis za zbiranje predlogov ni potreben za ukrepe koordinacije in podpore, ki:
 - (a) naj bi jih izvajali pravni subjekti, določeni v programu dela, in
 - (b) ki ne spadajo v področje razpisa za zbiranje predlogov v skladu s členom 198, točka (e), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.
2. V programu dela se določijo razpisi za zbiranje predlogov, za katere se lahko podelijo pečati konkurenčnosti. Informacije v zvezi z vlogo in ocenjevanjem se lahko posredujejo zainteresiranim organom financiranja, če so bili sklenjeni dogovori o zaupnosti, razen če vložnik temu izrecno nasprotuje.

Člen 24

Finančna sposobnost vložnikov

1. Poleg izjem, navedenih v členu 201(5) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509, se finančna sposobnost preverja le, če zahtevana finančna sredstva Unije za ukrep znašajo 1 000 000 EUR ali več.
2. Ne glede na odstavek 1, če obstajajo razlogi za dvom o finančni zmogljivosti vložnika, ali če obstaja večje tveganje zaradi sodelovanja v več tekočih dejavnostih, ki se financirajo iz programov Unije za raziskave in inovacije, se preveri tudi finančna zmogljivost drugih vložnikov ali koordinatorjev, tudi kadar so zahtevana finančna sredstva pod pragom iz odstavka 1.
3. Kadar za finančno zmogljivost strukturno jamči drug pravni subjekt, se preveri finančna zmogljivost tega drugega pravnega subjekta.
4. V primeru šibke finančne zmogljivosti vložnika je lahko njegovo sodelovanje pogojeno s predložitvijo izjave o solidarni odgovornosti subjekta, povezanega z upravičencem.
5. Prispevek v mehanizmu vzajemnega zavarovanja iz člena 30 se šteje za zadostno jamstvo iz člena 155 Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Od upravičencev se ne zahteva ali se jim ne naloži nobeno dodatno jamstvo ali poroštvo.

Člen 25

Merila za dodelitev in izbira

1. Predlog se oceni na podlagi naslednjih meril za dodelitev:
 - (a) odličnost;
 - (b) učinek;
 - (c) kakovost in učinkovitost izvajanja.

V programu dela se določijo podrobnosti glede uporabe meril za dodelitev iz odstavka 1.

2. Z odstopanjem od odstavka 1 se za ocenjevanje v okviru ukrepov pionirskih raziskav ERC ter ukrepov raziskav in usposabljanja uporablja le merilo odličnosti iz točke (a) navedenega odstavka.

Člen 26

Čas do dodelitve nepovratnih sredstev

1. Z odstopanjem od prvega pododstavka člena 197(2) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se uporabljata naslednja roka:
 - (a) vsi vložniki se o izidu ocenjevanja njihovih vlog obvestijo najpozneje v petih mesecih od končnega roka za predložitev popolnih predlogov;
 - (b) sporazum o nepovratnih sredstvih se podpiše z vložniki najpozneje sedem mesecev od končnega roka za predložitev popolnih predlogov.
2. V programu dela se lahko določijo tudi krajši roki od tistih iz odstavka 1
3. Poleg izjem iz člena 197(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se lahko roka iz odstavka 1 tega člena podaljšata za ukrepe ERC, za pristop, ki je namenjen misijam, in kadar se ukrepi predložijo v etično oceno, varnostni pregled ali ocene za zaščito konkurenčnosti Unije, vključno z njenimi strateškimi sredstvi in interesi.

Člen 27

Stopnje financiranja

1. Za posamezni ukrep se uporablja enotna stopnja financiranja za vse dejavnosti, ki jih ta ukrep financira. Najvišja stopnja financiranja za posamezni ukrep se določi v programu dela.
2. Povrnjenih je lahko do 100 % skupnih upravičenih stroškov ukrepa v okviru Programa, razen za pridobitne pravne subjekte, katerim se lahko povrne do 70 % skupnih upravičenih stroškov. Izjemoma so do stopnje financiranja v višini do 100 % skupnih upravičenih stroškov upravičena MSP.

Člen 28

Posredni stroški

1. Posredni upravičeni stroški znašajo 25 % skupnih neposrednih upravičenih stroškov, razen neposrednih upravičenih stroškov za sklepanje pogodb s podizvajalci, finančne podpore tretjim stranem ter vseh stroškov na enoto ali pavšalnih zneskov, ki vključujejo posredne stroške. Kadar je to ustrezno, se posredni stroški, vključeni v stroške na enoto ali pavšalne zneske, izračunajo z uporabo pavšalne stopnje iz prejšnjega stavka.
2. Ne glede na odstavek 1 se lahko posredni stroški, če je to določeno v programu dela, prijavijo v obliki pavšalnega zneska ali stroškov na enoto.

Člen 29

Upravičeni stroški

1. Z odstopanjem od člena 193(2) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se stroški sredstev, ki jih zagotovijo tretje strani v obliki prispevkov v naravi, štejejo za upravičene do višine neposrednih upravičenih stroškov tretje osebe.
2. Z odstopanjem od člena 195(2) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se prihodki, ustvarjeni z valorizacijo rezultatov, ne štejejo za prihodke ukrepa.

Člen 30

Mehanizem vzajemnega zavarovanja

1. S to uredbo se ustanovi mehanizem vzajemnega zavarovanja, ki nadomesti in nasledi sklad, ustanovljen v skladu s členom 37 Uredbe (EU) 2021/695. Z mehanizmom vzajemnega zavarovanja se krijejo tveganje, povezano z neizterjavo zneskov, ki jih dolgujejo določeni upravičenci ECF v okviru neposrednega upravljanja, ter vsa že obstoječa tveganja, krita v skladu s členom 37 Uredbe (EU) 2021/695.
2. Mehanizem vzajemnega zavarovanja upravlja Unija, zastopa pa jo Komisija, ki deluje kot pooblaščenka. Posebna pravila za izvajanje mehanizma vzajemnega zavarovanja določi Komisija z izvedbenim aktom.
3. Upravičenci zagotovijo prispevek, ki se poravna z začetnim predhodnim financiranjem in se upravičencem povrne ob plačilu preostalega zneska.
4. Vsi finančni prihodki, ki jih ustvari mehanizem vzajemnega zavarovanja, in vsi izterjani zneski pomenijo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 za ta program ali program, ki ga bo nasledil. Če prihodki niso zadostni, se mehanizem vzajemnega zavarovanja ne uporabi za posredovanje, organ, ki dodeli nepovratna sredstva, pa vsak znesek izterja neposredno.
5. Komisija lahko po izvršitvi vseh nepovratnih sredstev, katerih tveganje krije mehanizem vzajemnega zavarovanja, izterja vse zneske iz tega mehanizma in ti za ta program ali program, ki ga bo nasledil, pomenijo zunanje namenske prejemke v smislu člena 21(5) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509.

Člen 31

Lastništvo rezultatov

1. Upravičenci so lastniki rezultatov, ki jih ustvarijo.
2. Rezultati so v skupni lasti dveh ali več upravičencev, če so jih ustvarili skupaj in ni mogoče:
 - (a) določiti zadevnega prispevka posameznega upravičenca ali
 - (b) ločiti rezultatov pri vlogi za zaščito.

Skupni lastniki se pisno dogovorijo o dodelitvi in pogojih uveljavljanja skupnega lastništva. Če ni dogovorjeno drugače, lahko vsak skupni lastnik tretjim stranem izda neizključne licence za valorizacijo rezultatov, ki so v skupni lasti (brez pravice do podeljevanja podlicenc), če druge skupne lastnike o tem vnaprej obvesti ter jim

zagotovi pošteno in razumno nadomestilo. Skupni lastniki se lahko pisno dogovorijo, da bodo namesto skupnega lastništva uporabili drugačno ureditev.

3. Če imajo tretje strani, vključene v ukrep (vključno z osebjem), pravice do rezultatov, upravičenci zagotovijo, da se te pravice lahko uveljavljajo na način, ki je združljiv z njihovimi obveznostmi v zvezi s temi rezultati.
4. Za prenos lastništva lahko veljajo pogoji, določeni v programu dela, razpisnih pogojih ali sporazumu o nepovratnih sredstvih, vključno z zahtevo po prenosu vseh obveznosti v zvezi z rezultati.

Člen 32

Valorizacija in razširjanje rezultatov

1. Upravičenci upravljajo svoje rezultate v skladu z obveznostmi, določenimi v programu dela, razpisnih pogojih ali sporazumu o nepovratnih sredstvih. V okviru tega:
 - (a) zaščitijo svoje rezultate, če je to upravičeno, zlasti če imajo rezultati komercialni potencial;
 - (b) omogočijo dostop do svojih rezultatov in podlag, če je to potrebno za izvajanje nalog v okviru ukrepa ali za valorizacijo rezultatov, vključno s komercialno uvedbo;
 - (c) si po najboljših močeh prizadevajo, da neposredno ali posredno valorizirajo svoje rezultate, tudi s prenosom ali izdajanjem licenc; če rezultati v določenem obdobju niso valorizirani, lahko Komisija določi instrumente in orodja, kot so tisti, namenjeni strategiji valorizacije iz poglavja III Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost], ki jih upravičenci uporabijo, da pospešijo valorizacijo teh rezultatov;
 - (d) rezultate javno in na ustrezen način objavijo takoj, ko je to mogoče, pri čemer ohranijo zaupnost rezultatov, če je to potrebno zaradi zaščite intelektualne lastnine, varnostnih razlogov ali legitimnih interesov;
 - (e) upoštevajo prakse odprte znanosti, tudi z:
 - (i) zagotavljanjem odprtega dostopa do vseh recenziranih znanstvenih objav rezultatov;
 - (ii) odgovornim upravljanjem raziskovalnih podatkov v okviru ukrepa in drugih rezultatov, pri čemer upoštevajo načela „findability“ (podatke je mogoče najti), „accessibility“ (do njih je mogoče dostopati), „interoperability“ (so interoperabilni) in „reusability“ (jih je mogoče znova uporabiti) (načela FAIR), ter z zagotavljanjem odprtega dostopa do njih, razen če bi bilo to v nasprotju z legitimnimi interesi, vključno s poslovnimi interesi, ali drugimi omejitvami;
 - (f) razen če je v programu dela ali razpisnih pogojih določeno drugače, pripravijo in redno posodablajo načrt za upravljanje svojih rezultatov, vključno s podatki;
 - (g) omogočijo prost dostop do svojih rezultatov za razvoj, izvajanje in spremljanje svojih politik ali programov naslednjim subjektom:
 - (i) institucijam, organom, uradom ali agencijam Unije;

- (ii) nacionalnim organom držav članic, če je tako določeno v programu dela, razpisnih pogojih ali sporazumu o nepovratnih sredstvih.

Člen 33

Predkomercialno naročanje in javno naročanje inovativnih rešitev

1. Ukrepi, financirani z nepovratnimi sredstvi, lahko zajemajo ali imajo za glavni cilj predkomercialno naročanje ali naročanje inovativnih rešitev. Ta naročila morajo izvesti upravičenci, ki so javni ali zasebni naročniki.
2. Postopki naročanja:
 - (a) kadar jih izvajajo javni naročniki: so skladni s pravili o konkurenci ter načeli preglednosti, nediskriminacije, enakega obravnavanja, dobrega finančnega poslovanja, sorazmernosti, z veljavnimi predpisi EU za krepitev odpornosti v dobavnih verigah in s sektorskimi regulativnimi zahtevami;
 - (b) kadar jih izvajajo zasebni naročniki: so skladni z načeli PDEU, pravili o konkurenci in veljavnim pogodbenim pravom, pravili EU za krepitev odpornosti v dobavnih verigah ter sektorskimi regulativnimi zahtevami;
 - (c) lahko dovolijo oddajo več naročil v istem postopku (več izvajalcev);
 - (d) omogočijo oddajo naročil ponudnikom, ki dajo ekonomsko najugodnejšo ponudbo, ob zagotovitvi, da ni nasprotij interesov.
3. V primeru predkomercialnega naročanja se lahko postopek naročanja izvede v dveh namesto treh fazah in lahko vključuje nakup prvih tovrstnih rešitev za poenostavitev in pospešitev izvajanja.
4. Posebni pogoji se lahko uporabljajo tudi za kraj izvedbe naročenih storitev ali gradenj ali uvedbe blaga ter za lastništvo rezultatov in dostop do njih. V okviru tega za predkomercialno naročanje velja naslednje:
 - (a) izvajalci so lastniki vsaj pravic intelektualne lastnine za rezultate, ki so jih ustvarili, medtem ko naročniki pridobijo vsaj prost dostop do rezultatov za lastno uporabo ter prost dostop do rezultatov za svoje sedanje in prihodnje izvajalce, da rezultate uporabijo za naročnike;
 - (b) v primeru prevelike odvisnosti od dobavnih verig ali težav z zanesljivostjo oskrbe pri izvajalcih ali v izrednih razmerah, ko izvajalci ne morejo zagotoviti zadostnih rešitev za zadovoljitev širšega povpraševanja na trgu EU, imajo naročniki pravico, da tretjim stranem na neizključni podlagi ter pod poštenimi in razumnimi pogoji podelijo pravico do komercialne uporabe rezultatov v korist naročnika in za širše trge ali pa to podelitev zahtevajo od izvajalcev;
 - (c) če izvajalci v določenem obdobju svojih rezultatov ne izkoristijo komercialno ali jih zlorabijo v nasprotju z javnim interesom, se lahko od njih zahteva, da lastništvo rezultatov prenesejo na naročnike.
5. Javna naročila, ki jih izvaja Komisija ali izvajalski organi, so lahko v obliki predkomercialnega naročanja ali javnega naročanja inovativnih rešitev. Ta javna naročila izvaja Komisija ali ustrezní izvajalski organ v svojem imenu ali skupaj z javnimi naročniki iz držav članic in pridruženih držav.

Poglavje III

Evropski svet za inovacije

Člen 34

Posebna pravila Evropskega sveta za inovacije

1. Nepovratna sredstva EIC v okviru Prehoda se lahko v skladu s členom 20(2), točka (a)(i), Uredbe (EU) XXX [Evropski sklad za konkurenčnost] dodelijo brez razpisov za zbiranje predlogov, kadar so namenjena nadaljnjemu financiranju rezultatov, pridobljenih v okviru ukrepov, ki se financirajo iz tega programa in na podlagi Uredbe (EU) 2021/695 o programu Obzorje Evropa.
2. Pospeševalec EIC podpira samo posamezne upravičence, posamezna podjetja, v katera se vlaga in ki so MSP, vključno z zagonskimi podjetji, ter mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo.
3. Predloge za ukrepe v okviru Pospeševalca EIC lahko predloži eden ali več pravnih subjektov, ki nameravajo ustanoviti ali podpreti potencialnega prejemnika, s predhodnim soglasjem tega prejemnika. Če je ta prejemnik izbran za financiranje, se sporazum o nepovratnih sredstvih in naložbah podpiše samo z njim.
4. V primeru ukrepov kombiniranega financiranja se lahko upravičenec in podjetje, v katero se vlaga, razlikujeta v tem, da je lahko podjetje, v katero se vlaga, holding ali matična družba upravičenca.
5. Organi za financiranje, ki izvajajo programe Unije ali nacionalne oziroma regionalne programe, ki jih je potrdila Komisija, lahko predlog na razpis v okviru Prehoda EIC ali Pospeševalca EIC predložijo neposredno, kadar so taki predlogi rezultat pregleda projekta iz ukrepa, ki se financira iz potrjenega programa, in pod pogoji, določenimi v programu dela EIC (shema EIC Plug in).
6. V primeru Pospeševalca EIC se tretje merilo za ocenjevanje iz člena 25(1) nadomesti s stopnjo tveganosti ukrepa, kakovostjo in učinkovitostjo izvajanja ter potrebo po podpori Unije.
7. Naložbe se izvedejo v podjetja, nezmožna pridobiti bančno financiranje, in skupaj s sovlaganji drugih zasebnih vlagateljev. Kadar pa taka podpora ni v celoti zagotovljena iz Evropskega sklada za konkurenčnost, se lahko podpora podjetjem, v katera se vlaga in so primerna za bančno financiranje, ali brez sodelovanja drugih vlagateljev zagotovi, da se zaščitijo strateški interesi Unije.
8. Z odstopanjem od člena 212(2), točka (a), Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 se pogoji glede ekonomske upravičenosti ne uporabljajo za naložbene ukrepe v okviru Pospeševalca EIC.
9. Ukrepi kombiniranega financiranja se začasno prekinejo, spremenijo ali, če je to ustrezno utemeljeno, prekličejo, če niso doseženi merljivi mejniki ali če upravičenec brez ustrezno utemeljenega razloga zavrne podporo za naložbe.
10. Sklad Evropskega sveta za inovacije lahko dodeli nadaljnje naložbe:

- (a) če je to potrebno za zaščito strateških sredstev, interesov, avtonomije ali varnosti Unije ali
 - (b) če se nadaljnji krogi financiranja ne bi izvedli ali bi bili brez nadaljnje naložbe EIC izvedeni pod precej manj ugodnimi pogoji.
11. V programu dela EIC se lahko določijo dodatne omejitve glede dodelitve nadaljnje podpore.

Člen 35

Razveljavitev

Uredba (EU) 2021/695 se razveljavi z učinkom od 1. januarja 2028.

Člen 36

Prehodne določbe

1. Ta uredba do zaključka zadevnih ukrepov ne vpliva na njihovo nadaljevanje ali spremembo v skladu z Uredbo (EU) 2021/695, ki se še naprej uporablja za zadevne ukrepe do njihovega zaključka.
2. Iz finančnih sredstev za program se lahko krijejo tudi stroški tehnične in upravne pomoči, potrebne za zagotovitev prehoda med programom in ukrepi, sprejetimi v skladu s predhodnim aktom, tj. Uredbo (EU) 2021/695.

Člen 37

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. januarja 2028.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

*Za Evropski parlament
predsednik/predsednica*

*Za Svet
predsednica*

OCENA FINANČNIH POSLEDIC IN DIGITALNIH RAZSEŽNOSTI
ZAKONODAJNEGA PREDLOGA

1.	OKVIR PREDLOGA/POBUDE.....	3
1.1	Naslov predloga/pobude.....	3
1.2	Zadevna področja	3
1.3	Cilji.....	3
1.3.1	Splošni cilji	3
1.3.2	Specifični cilji	3
1.3.3	Pričakovani rezultati in posledice	3
1.3.4	Kazalniki smotrnosti	3
1.4	Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša	4
1.5	Utemeljitev predloga/pobude	4
1.5.1	Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude	4
1.5.2	Dodana vrednost ukrepanja EU (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene tega oddelka je „dodana vrednost ukrepanja EU“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja EU in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.....	4
1.5.3	Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti.....	4
1.5.4	Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti	5
1.5.5	Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev.....	5
1.6	Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic	6
1.7	Načrtovani načini izvrševanja proračuna	6
2.	UKREPI UPRAVLJANJA	8
2.1	Pravila o spremljanju in poročanju	8
2.2	Upravljavski in kontrolni sistemi	8
2.2.1	Utemeljitev načinov izvrševanja proračuna, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol.....	8
2.2.2	Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje.....	8
2.2.3	Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje med stroški kontrol in vrednostjo z njimi povezanih upravljanih sredstev) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku).....	8
2.3	Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti	9
3.	OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE	10
3.1	Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice	10

3.2	Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve	12
3.2.1	Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje	12
3.2.1.1	Odobritve iz izglasovanega proračuna	12
3.2.1.2	Odobritve iz zunanjih namenskih prejemkov	17
3.2.2	Ocenjene realizacije, financirane iz odobritev za poslovanje	22
3.2.3	Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve	24
3.2.3.1	Odobritve iz izglasovanega proračuna	24
3.2.3.2	Odobritve iz zunanjih namenskih prejemkov	24
3.2.3.3	Odobritve skupaj	24
3.2.4	Ocenjene potrebe po človeških virih.....	25
3.2.4.1	Financirano iz izglasovanega proračuna	25
3.2.4.2	Financirano iz zunanjih namenskih prejemkov.....	26
3.2.4.3	Potrebe po človeških virih skupaj	26
3.2.5	Pregled ocenjenih posledic za naložbe, povezane z digitalnimi tehnologijami	28
3.2.6	Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom.....	28
3.2.7	Udeležba tretjih oseb pri financiranju	28
3.3	Ocenjene posledice za prihodke	29
4.	DIGITALNE RAZSEŽNOSTI	29
4.1	Zahteve digitalnega pomena	30
4.2	Podatki	30
4.3	Digitalne rešitve	31
4.4	Ocena interoperabilnosti	31
4.5	Ukrepi v podporo digitalnemu izvajanju	32

1. OKVIR PREDLOGA/POBUDE

1.1 Naslov predloga/pobude

Okvirni program za raziskave in inovacije (Obzorje Evropa)

1.2 Zadevna področja

Raziskave in inovacije

1.3 Cilji

1.3.1 Splošni cilji

S Programom Obzorje Evropa se v skladu s splošnimi in specifičnimi cilji Evropskega sklada za konkurenčnost krepi konkurenčnost EU in njena znanstveno-tehnološka baza ter z odličnimi raziskavami in inovacijami obravnavajo svetovni izzivi.

1.3.2 Specifični cilji

Specifični cilji programa so:

- ustvariti visokokakovostno znanje, spretnosti in privlačne poklicne poti za raziskovalce ter podpreti uresničevanje Evropskega raziskovalnega prostora (ERP),
- povečati obseg skupnih raziskav, izmenjave znanja in valorizacije na ravni EU ter na mednarodni ravni,
- uskladiti prednostne naloge EU ter nacionalne in regionalne prednostne naloge za oblikovanje vseevropskega raziskovalnega in inovacijskega ekosistema,
- zmanjšati nacionalne in regionalne razlike v zmogljivostih, znanju, spretnostih in talentih na področju raziskav in inovacij za krepitev inovacijskih ekosistemov,
- izboljšati položaj Unije na področju inovacij, s posebnim poudarkom na strateških tehnologijah in prelomnih inovacijah; okrepiti uvajanje in valorizacijo inovativnih rešitev za spodbujanje konkurenčnosti in reševanje ključnih družbenih izzivov,
- zmanjšati tveganje in mobilizirati več zasebnega financiranja raziskav in inovacij, zlasti za podporo globokih tehnologij ter širitev inovativnih zagonskih podjetij in MSP,
- prispevati k povečanju javnih in zasebnih naložb v raziskave in inovacije v državah članicah ter tako prispevati k doseganju skupnih odhodkov za raziskave in razvoj, ki bi znašali vsaj 3 % bruto domačega proizvoda (BDP) Unije.

3.3 Pričakovani rezultati in posledice

Navedite, kakšne učinke naj bi imel(-a) predlog/pobuda za upravičence/ciljne skupine.

- spodbujati temeljne vrednote znanstvene svobode in odprtosti,
- povečati obseg odlične evropske baze znanja z osredotočanjem na dodano vrednost EU,
- s pristopom „izberite Evropo“ privabiti najboljše raziskovalce iz Evrope in zunaj nje,

- mobilizirati javne in zasebne naložbe v celotni verigi raziskav in inovacij – od temeljnih raziskav do uvedbe na trg,
- prispevati k premostitvi inovacijske vrzeli, zlasti s podpiranjem inovacij po vsej Evropi ter povečanjem skladnosti med shemami financiranja EU in naložbami držav članic,
- izkoristiti potencial proračuna EU za zmanjševanje tveganj,
- naložbe usmeriti v strateške prednostne naloge EU, vključno z razogljičenjem, digitalizacijo, varnostjo, odpornostjo in socialno kohezijo,
- izboljšati dostop do financiranja EU s hitrejšimi, uporabniško naravnanimi, poenostavljenimi in usklajenimi postopki, s katerimi bi se razširilo sodelovanje in hitreje dosegli rezultati.

1.3.4 Kazalniki smotrnosti

Navedite, s katerimi kazalniki se bodo spremljali napredek in dosežki.

Ta pobuda se bo spremljala prek okvira smotrnosti za proračun po letu 2027, ki je zajet v ločenem predlogu. V okviru smotrnosti sta predvidena poročilo o izvrševanju v fazi izvajanja programa ter naknadna ocena, ki se izvede v skladu s členom 34(3) Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509. Ocena se izvede v skladu s smernicami Komisije za boljše pravno urejanje in bo temeljila na kazalnikih, ki so pomembni za cilje programa. Ti bodo vključevali kazalnike SMART (specifično, merljivo, dosegljivo, relevantno in časovno opredeljeno) za realizacije, rezultate in učinke, da se izmeri napredek pri doseganju posebnih in splošnih ciljev Sklada na poteh k učinkom v kratkoročnem, srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.

Kazalniki učinkov se spremljajo dolgoročno, okvirno od petega leta po začetku programa. Med drugim vključujejo: (1) delež objav med najbolj citiranimi objavami na svetovni ravni; (2) vzročni učinek na izboljšanje delovnih pogojev raziskovalcev, vključno s plačami; (3) vzročni učinek sodelovanja na rast prometa v financiranih zasebnih podjetjih; (4) vzročni učinek sodelovanja na rast zaposlovanja v financiranih zasebnih podjetjih; (5) ocenjeni neto učinek financiranja EU na rast BDP v EU; (6) ocenjeni neto učinek financiranja EU (na področju raziskav in inovacij) na skupno število zaposlitev v EU; (7) ocenjeni prispevek k cilju, da se za raziskave in razvoj namenijo 3 % izdatkov EU.

1.4 Ukrep, na katerega se predlog/pobuda nanaša

- Nov ukrep
- Nov ukrep na podlagi pilotnega projekta / pripravljalnega ukrepa¹⁸
- Podaljšanje obstoječega ukrepa
- Združitev ali preusmeritev enega ali več ukrepov v drug/nov ukrep

1.5 Utemeljitev predloga/pobude

1.5.1 Potrebe, ki jih je treba zadovoljiti kratkoročno ali dolgoročno, vključno s podrobno časovnico za uvajanje ustreznih ukrepov za izvajanje pobude

EU se je znašla na kritičnem razpotju. Podnebne spremembe, tehnološke motnje, spreminjajoča se geopolitika in demografski trendi temeljito preoblikujejo našo družbo

¹⁸ Po členu 58(2), točka (a) oz. (b), finančne uredbe.

in gospodarstvo. Da bi Evropa ostala konkurenčna, odporna, varna in enotna, mora dati prednost raziskavam in inovacijam. Le z vlaganjem v znanost, opolnomočenjem naših ljudi in podjetnikov ter sodelovanjem lahko zgradimo bolj trajnostno, varno in konkurenčno Evropo za vse.

Ta nujnost je poudarjena v poročilu Maria Draghija o prihodnosti evropske konkurenčnosti, v katerem so inovacije postavljene v središče zmogljivosti Evrope za ponovno rast produktivnosti. Tudi v poročilu Enrica Lette o prihodnosti enotnega trga in poročilu Manuela Heitorja o prihodnosti politike EU na področju raziskav in inovacij je poudarjena potreba, da EU okrepi prizadevanja za inovacije za svojo konkurenčnost, trajnost in varnost.

Evropa mora zapolniti svojo inovacijsko vrzel in odpraviti svoje slabosti, ki se začenjajo z ovirami pri prehodu od inovacij h komercializaciji. Pri podpori javnega sektorja za raziskave in inovacije je treba obravnavati tudi pomanjkljivosti evropskega ekosistema raziskav in inovacij ter inovacijske uspešnosti tako na nacionalni ravni kot na ravni EU.

V odziv na to ta predlog predstavlja poenostavljen in preusmerjen okvirni program za raziskave in inovacije – Obzorje Evropa, katerega cilj je okrepiti znanstvene in tehnološke temelje EU, spodbuditi kroženje in uporabo znanja, tehnologije in inovacij ter izkoristiti instrumente financiranja EU za največjo dodano vrednost, kar bo imelo katalitičen učinek na nadaljnje javne in zasebne naložbe v državah članicah.

- Ob upoštevanju priporočil iz Draghijevega poročila bodo cilji programa Obzorje Evropa:
- usmeriti vire v strateške prednostne naloge,
- izkoristiti potencial javno-zasebnih partnerstev zaradi poenostavljenega okolja,
- povečati podporo za prelomne inovacije,
- poenostaviti dostop do programa za upravičence.

1.5.2 Dodana vrednost ukrepanja EU (ki je lahko posledica različnih dejavnikov, npr. boljšega usklajevanja, pravne varnosti, večje učinkovitosti ali dopolnjevanja). Za namene tega oddelka je „dodana vrednost ukrepanja EU“ vrednost, ki izhaja iz ukrepanja EU in predstavlja dodatno vrednost poleg tiste, ki bi jo sicer ustvarile države članice same.

Posebne koristi naložb EU na področju raziskav in inovacij so:

- povečati gospodarsko rast in konkurenčnost EU (npr. vsak euro financiranja EU – prek okvirnega programa Obzorje Evropa – naj bi prinesel do 11 EUR povečanja BDP do leta 2045¹⁹),
- oblikovati nadnacionalne in medsektorske mreže ter nove trge, s pozitivnim prelivanjem in razširjanjem znanja ter prenosom tehnologije po vsej Uniji, da se pospeši in okrepi uvajanje novih proizvodov in storitev (npr. v okviru evropskih partnerstev se oblikujejo in spodbujajo mreže na ključnih področjih po vsej EU, med nacionalnimi in regionalnimi institucijami ter med industrijo in akademsko sfero, kar je razvidno na primeru sektorja vodika²⁰),

¹⁹ COM(2025) 189 final, 2025, Vmesna ocena programa Obzorje Evropa.

²⁰ Prav tam.

- združiti javne in zasebne vire, vključno s kapitalom, talenti in infrastrukturo, da se doseže kritična masa (obseg in kompleksnost) za financiranje ambicioznejših in inovativnejših projektov – tudi z delitvijo tveganja –, kar je bistveno za prevzem vodilne vloge na nastajajočih trgih in za reševanje globalnih izzivov (npr. le z ukrepanjem na ravni EU je mogoče obravnavati razpršeno porazdelitev bolnikov z redkimi boleznimi ter odpraviti pomanjkanje standardizacije in podatkov²¹),
- krepiti znanstveno odličnost prek vseevropske konkurence in sodelovanja; doseči učinke, ki močno presegajo to, kar bi lahko bilo doseženo na nacionalni ali regionalni ravni; povečati učinkovitosti in zmanjšati tveganje podvajanja raziskovalnih prizadevanj v EU (npr. recenzirane objave, ki jih financira EU, so citirane več kot dvakrat pogosteje od svetovnega povprečja²²),
- krepiti podporo in spodbujati zasebne naložbe za nastanek in širitev prodornih inovacij, ki oblikujejo trg (npr. s skladom Evropskega sveta za inovacije se je privabilo več kot 2,6 milijarde EUR dodatnih naložb v podjetja, ki jih podpira EIC, pri čemer učinek finančnega vzvoda znaša več kot 3 EUR za vsak euro lastniškega kapitala, ki ga vloži EU²³), ter spodbuditi gospodarski napredek in konkurenčnost evropskih podjetij (npr. podjetja, ki prejemajo nepovratna sredstva EU, rastejo hitreje kot primerljiva podjetja, ki niso financirana s sredstvi EU: podatki kažejo 20-odstotno povečanje števila zaposlenih ter približno 30-odstotno povečanje skupnih sredstev in prihodkov²⁴),
- zagotoviti dobro bazo znanja za oblikovanje politik (npr. delo Medvladnega foruma Združenih narodov za podnebne spremembe se močno opira na raziskave, ki jih financira EU²⁵),
- povečati privlačnosti EU kot prostora za izobraževanje, raziskave, inovacije in poslovanje (npr. financiranje EU olajšuje mobilnost raziskovalcev in pripomore k ustvarjanju privlačnejših možnosti za vrhunske raziskovalce iz drugih delov sveta, ki se želijo preseliti v EU²⁶),
- doseči pozitiven strukturni vpliv na nacionalne ekosisteme za raziskave in inovacije ter na izvajanje nacionalnih reform na področju raziskav in inovacij (npr. Evropski raziskovalni svet je postal svetovni zgled odličnosti, ki spodbuja nacionalne in institucionalne spremembe, s katerimi se podpirajo in privabljajo njegovi prejemniki nepovratnih sredstev) ter olajšati določanje enotnih standardov in predpisov v državah članicah, ki so ključni za področja, kot so zdravstveno varstvo, varstvo okolja in digitalne tehnologije, kar prispeva k obsežnejšemu širjenju koristi raziskav in inovacij (to na primer dokazujejo številna evropska partnerstva²⁷).

1.5.3 Spoznanja iz podobnih izkušenj v preteklosti

Okvirni programi EU so ustvarili precejšnje in dolgotrajne učinke, kot kažejo zaporedne ocene, odkar je EU začela vlagati v raziskave in inovacije leta 1984. Čeprav

²¹ Prav tam.

²² COM(2024) 49 final, 2024, Naknadna ocena programa Obzorje 2020.

²³ COM(2025) 189 final, 2025, Vmesna ocena programa Obzorje Evropa.

²⁴ COM(2024) 49 final, 2024, Naknadna ocena programa Obzorje 2020.

²⁵ Prav tam.

²⁶ COM(2025) 189 final, 2025, Vmesna ocena programa Obzorje Evropa.

²⁷ Prav tam.

so evropski programi za raziskave in inovacije uspešni, obstaja več pomembnih novih spoznanj, pridobljenih v preteklosti, iz povratnih informacij deležnikov in analitičnih študij. Raziskave, inovacije in izobraževanje je treba obravnavati bolj usklajeno in v skladu z drugimi politikami, rezultate raziskav pa je treba bolj razširjati in povzdigniti v nove proizvode, procese in storitve. Spremljanje in ocenjevanje je treba še dodatno okrepiti, tudi za vključitev vseh delov programa v centralni sistem spremljanja. Pri končnem ocenjevanju je treba povečati osredotočenost na srednje- in dolgoročne kazalnike rezultatov in učinkov ter dolgoročne učinke prejšnjih okvirnih programov.

V sporočilu o vmesni oceni programa Obzorje Evropa je bilo ugotovljenih več možnosti za izboljšanje. Ugotovitve iz vmesne ocene programa Obzorje Evropa so temeljile na obsežnih povratnih informacijah deležnikov in strateških priporočilih strokovne skupine Komisije za vmesno oceno.

Povzeti jih je mogoče, kot sledi:

- (a) podpreti prodorne inovacije;
- (b) nadaljevati s poenostavljanjem in vse nove spremembe poskusno uvajati z eksperimenti politike;
- (c) nadaljevati mednarodno sodelovanje ter usmeriti prizadevanja na posamezne države (vodilne države v svetu);
- (d) povečati učinek vzvoda, ki ga imajo partnerstva;
- (e) povečati sinergije z drugimi programi financiranja EU in politikami EU za uvajanje in širjenje inovacij;
- (f) poenostaviti zapletene ureditve upravljanja in povečati prožnost za odzivanje na izredne razmere;
- (g) še naprej podpirati ženske na področjih raziskav in inovacij;

(h) *racionalizirati področje financiranja in se pri tem izogniti prekrivanju med deli programa. 1.5.4 Skladnost z večletnim finančnim okvirom in možne sinergije z drugimi ustreznimi instrumenti*

Prek povezovanja s skladom za konkurenčnost lahko spodbudi dodatne javne in zasebne naložbe v raziskave in inovacije; prispeva k dodatni krepitvi področja raziskav in inovacij v Evropi ter pospeši komercializacijo in širjenje inovacij. Programi na ravni Unije lahko podpirajo tudi oblikovanje politik in cilje politik.

Ker se raziskave in inovacije izvajajo po dolgoročnem pristopu od spodaj navzgor, je za njih potreben neodvisen, integriran in predvidljiv samostojen program, ki zagotavlja prave pogoje za navdihovanje novih idej in njihovo dajanje na trg. Da bi omogočili prelomne rešitve, je nujno, da raziskave in inovacije ostanejo neodvisne in da se zagotovi kontinuiteta financiranja. Zato je program Obzorje Evropa, čeprav je tesno povezan s skladom za konkurenčnost, ohranil svojo neodvisno pravno podlago, ki se zahteva v skladu s členom 182 PDEU, ter svojo blagovno znamko in pozitiven mednarodni ugled, pri čemer se je oprl na svoj dolgoročno dokazan uspeh kot zaupanja vreden okvir za odličnost, sodelovanje in učinek.

Pravni akt zagotavlja pravice in obveznosti upravičencem, je v celoti zavezujoč in se neposredno uporablja v vseh državah članicah Unije. 1.5.5 *Ocena različnih razpoložljivih možnosti financiranja, vključno z možnostmi za prerazporeditev*

[Še ni določena.]

[...]

1.6 Trajanje predloga/pobude in finančnih posledic

Časovno omejeno:

- od 1. januarja 2028 do 1. januarja 2034
- finančne posledice med letoma 2028 in 2034 za odobritve za prevzem obveznosti ter med letoma 2028 in 2040 za odobritve plačil.

Časovno neomejeno:

- izvajanje z obdobjem uvajanja med letoma LLLL in LLLL,
- ki mu sledi izvajanje v celoti.

1.7 Načrtovani načini izvrševanja proračuna²⁸

Neposredno upravljanje – Komisija

- z lastnimi službami, vključno s svojim osebjem v delegacijah Unije
- prek izvajalskih agencij

Deljeno upravljanje z državami članicami

Posredno upravljanje, tako da se naloge izvrševanja proračuna poverijo:

- tretjim državam ali organom, ki jih te imenujejo
- mednarodnim organizacijam in njihovim agencijam (navedite)
- Evropski investicijski banki in Evropskemu investicijskemu skladu
- organom iz členov 70 in 71 finančne uredbe
- subjektom javnega prava
- subjektom zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, kolikor imajo ti subjekti ustrezna finančna jamstva
- subjektom zasebnega prava države članice, ki so pooblaščenim za izvajanje javno-zasebnih partnerstev in ki imajo ustrezna finančna jamstva
- organom ali osebam, pooblaščenim za izvajanje določenih ukrepov skupne zunanje in varnostne politike na podlagi naslova V Pogodbe o Evropski uniji ter opredeljenim v zadevnem temeljnem aktu
- subjektom s sedežem v državi članici, za katere velja zasebno pravo države članice ali pravo Unije in ki so upravičeni, da se jih v skladu s pravili za posamezni sektor pooblasti za izvrševanje sredstev Unije ali proračunskih jamstev, če so takšni subjekti pod nadzorom subjektov javnega prava ali subjektov zasebnega prava, ki opravljajo javne storitve, in imajo ustrezna finančna jamstva v obliki solidarne odgovornosti nadzornih teles ali enakovredna finančna jamstva, ki so lahko za vsak ukrep omejena na najvišji znesek podpore Unije

Opombe

[...]

²⁸ Pojasnila o načinih izvrševanja proračuna in sklici na finančno uredbo so na voljo na spletišču BUDGpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

[...]

2. UKREPI UPRAVLJANJA

2.1 Pravila o spremljanju in poročanju

Pri pravilih o spremljanju in poročanju za ta program bodo upoštevane zahteve iz Uredbe xxx [uredba o okviru smotnosti].

Napredek programa pri doseganju njegovih ciljev se bo meril kratkoročno, srednjeročno in dolgoročno na podlagi več poti do učinkov. Po potrebi se bodo uporabljali skupni kazalniki iz uredbe o spremljanju smotnosti večletnega finančnega okvira, zlasti tisti, ki so bili merjeni tudi v prejšnjih okvirnih programih. Pravila poročanja za udeležence so bila oblikovana s temi kazalniki v mislih, vendar tudi z zavestnim namenom omejiti upravno breme za udeležence. Podatki se bodo po možnosti zbirali prek odprtih virov. Vsi podatki o postopkih upravljanja (uporabe, stopnja uspešnosti, čas do dodelitve nepovratnih sredstev, vrsta upravičencev itd.) se bodo zbirali in shranili ter bodo nato dani na voljo v realnem času v obliki namensko hranjenih podatkov. Referenčni sistem (CORDA) trenutno dobro deluje in je na voljo državam članicam in drugim zainteresiranim subjektom. Pripravljeno bo poročilo z informacijami o postopkih upravljanja (od prvega leta) in postopoma z informacijami o neposrednih učinkih in rezultatih. Načrtovana so vrednotenja in poročila o izvajanju programa, ki bodo objavljena v skladu s skupnimi določbami. Učinki programa – na podlagi dolgoročnih kazalnikov – se bodo ocenjevali le v okviru vrednotenja. Poleg tega bodo neposredni ukrepi JRC ocenjeni interno z letnimi notranjimi ocenami in zunanje z medsebojnim strokovnim pregledom številnih vrhunskih strokovnjakov, ki bodo izbrani po posvetovanju s Svetom guvernerjev JRC.

2.2 Upravljavski in kontrolni sistemi

2.2.1 *Utemeljitev načinov izvrševanja proračuna, mehanizmov financiranja, načinov plačevanja in predlagane strategije kontrol*

Okvirni program za raziskave in inovacije se bo izvajal z neposrednim in posrednim upravljanjem. Kar zadeva splošne smernice za izvajanje, ni bistvenih sprememb v primerjavi s programom Obzorje Evropa. Ukrepi za poenostavitev, uvedeni v okviru programa Obzorje Evropa, bodo še dodatno razširjeni. Pavšalno financiranje projektov bo postalo standardni model. V preostalih izjemnih primerih financiranja na podlagi dejanskih stroškov bodo stroški osebja določeni s sistemom stroškov na enoto. Ta ukrepa bosta prispevala k zmanjšanju ranljivosti za finančne napake.

Splošni najdaljši čas do dodelitve nepovratnih sredstev se bo z osmih mesecev skrajšal na sedem. Skupni center za izvajanje še naprej zagotavlja stroškovno učinkovite storitve vsem službam Komisije, odgovornim za izvajanje okvirnih programov. Validacija pravnih subjektov in vodenje strokovnjakov za ocenjevanje bosta ostala centralizirana v Izvajalski agenciji za raziskave, s čimer sta zagotovljeni ekonomija obsega in učinkovita organizacija ocenjevanj. Ta strategija kontrol temelji na:

- postopkih za izbiro najboljših projektov in njihovo prevedbo v pravne instrumente,
- upravljanju projektov in pogodb ves čas trajanja vsakega projekta, – predhodnih preverjanjih vseh zahtevkov,
- potrdilih računovodskih izkazov, ki so nad določeno mejno vrednostjo, in potrdilih metodologij za izračun stroškov na enoto ali predhodne ocene velike raziskovalne infrastrukture na prostovoljni podlagi,

- naknadnih revizijah (reprezentativnih in na podlagi tveganj) vzorca plačanih zahtevkov za nepovratna sredstva na podlagi dejanskih stroškov,
- rednih pregledih projektov glede tehničnega izvajanja in rezultatov za vsa nepovratna sredstva,
- naknadnih tehničnih pregledih na vzorcu nepovratnih sredstev.

Pri posrednem upravljanju bo Komisija, kadar je to primerno in stroškovno učinkovito ter zagotavlja močan učinek vzvoda, uporabila naslednje organe za izvajanje proračuna: – institucionalizirana evropska partnerstva (člen 185 ali člen 187 PDEU). Ti organi se redno ocenjujejo z namenom, da ostanejo primerni za uresničevanje ciljev programa. Pripravljene so ali bodo strategije za nadzor organov, ki delujejo v okviru posrednega upravljanja. Pri neposrednem upravljanju se bo Komisija še naprej v veliki meri opirala na izvajalske agencije, ki so bile ustanovljene v skladu z Uredbo Sveta 58/2003. Prenos nalog na izvajalske agencije je pogojen z obvezno neodvisno predhodno analizo stroškov in koristi, poleg tega zunanji strokovnjaki redno ocenjujejo izvajalske agencije. Navedena analiza stroškov in koristi bo zajemala tudi stroške kontrole in nadzora. Vmesne ocene, ki so bile opravljene v letih 2012 in 2015, potrjujejo visoko učinkovitost in dodano vrednost izvajalskih agencij pri izvajanju programa.

2.2.2 Podatki o ugotovljenih tveganjih in vzpostavljenih sistemih notranjih kontrol za njihovo zmanjševanje

Osnovni model financiranja v programu Obzorje Evropa, ki temelji na povračilu dejanskih upravičenih stroškov, je bil postopoma nadomeščen z obsežnejšim izvajanjem pavšalnega financiranja projektov, pri čemer je bil cilj, da se v zadnjem letu programa Obzorje Evropa doseže 50 % proračuna. Pri tem so upoštevane izjave Evropskega računskega sodišča, na primer v letnem poročilu sodišča za leto 2016, v katerem je navedeno, da so „glavno tveganje za pravilnost transakcij [...] neupravičeni stroški, ki jih prijavijo upravičenci in ki prej [pred povračilom] niso niti odkriti niti popravljeni“, ter da je priporočljiva širša uporaba poenostavljenih možnosti obračunavanja stroškov. Ocenjena reprezentativna stopnja napak za nepovratna sredstva za Obzorje 2020 je –3,86 %, stopnja „preostale“ napake pa približno –1,92 %, po upoštevanju vseh izterjav in popravkov, ki so bili ali bodo izvedeni. Vendar so bile stopnje napak nižje pri tistih delih programa, v katerih je bilo mogoče v večji meri uporabiti možnosti poenostavljenega obračunavanja stroškov in/ali tistih, v katere so bile vključene majhne in stabilne skupine upravičencev. Ti so zajemali nepovratna sredstva Evropskega raziskovalnega sveta in ukrepe Marie Curie.

2.2.3 Ocena in utemeljitev stroškovne učinkovitosti kontrol (razmerje med stroški kontrol in vrednostjo z njimi povezanih upravljanih sredstev) ter ocena pričakovane stopnje tveganja napake (ob plačilu in ob zaključku)

Natančnejša ocena stroškov kontrolnega sistema (ocena, izbor, upravljanje projektov, predhodna in naknadna kontrola) je v razponu od 2 do 4 % za službe Komisije, pristojne za izvajanje predhodnih okvirnih programov, za leto 2024 (vključno s stroški upravljanja programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa). To se šteje za sprejemljiv strošek glede na prizadevanja, ki so potrebna za uresničevanje ciljev, in število s tem povezanih transakcij. Pričakovano tveganje napake ob plačilu za nepovratna sredstva z modelom financiranja, ki temelji na povračilu neupravičenih stroškov je 2,5–3,5 %. Tveganje napak ob zaključku (po izvedbi kontrole in popravkih) je okrog (vendar ne nujno manjše od) 2 % za program Obzorje 2020 in manjše od 2 % za program Obzorje

Evropa. Pričakovano tveganje napake za nepovratna sredstva z modelom financiranja, ki temelji na pavšalnem financiranju, je blizu 0 % (ob plačilu in ob zaključku). Skupna pričakovanja glede stopnje napak bodo odvisna od razlike med načinoma financiranja (povračilo upravičenih stroškov in pavšalni zneski). Komisija si prizadeva za uporabo modela pavšalnega financiranja, kjer je to ustrezno, pri čemer načrtuje, da bo do leta 2027 dosežen 50-odstoten delež proračuna razpisa. Vendar glavni dejavnik za sprejetje pavšalnega financiranja ne bo zmanjšanje stopnje napak, temveč uresničevanje vseh ciljev programa.

Ta scenarij temelji na predpostavki, da ukrepi za poenostavitev ne zahtevajo večjih sprememb v procesu odločanja. Opomba: ta oddelek se nanaša samo na postopek upravljanja nepovratnih sredstev (pri različnih načinih upravljanja), za upravne odhodke in odhodke iz poslovanja, ki se izvajajo s postopki javnih naročil, pa bi morale biti tveganje napake ob plačilu in ob zaključku manjše od 2 %.

2.3 Ukrepi za preprečevanje goljufij in nepravilnosti

Službe, ki so odgovorne za izvajanje proračuna za raziskave in inovacije, so odločene, da se bodo borile proti goljufijam v vseh fazah postopka upravljanja nepovratnih sredstev. Razvile so skupne in sektorske strategije na področju boja proti goljufijam in jih tudi izvajajo, vključno s povečano uporabo obveščevalnih podatkov, zlasti z uporabo naprednih orodij IT, usposabljanjem in obveščanjem osebja ter predstavitve za ozaveščanje, namenjene upravičencem do nepovratnih sredstev in nacionalnim kontaktnim točkam. Ta prizadevanja se bodo nadaljevala, dejavnosti za boj proti goljufijam in ocenjevanje tveganja pa se bodo še okrepile zahvaljujoč korporativnemu orodju za oceno tveganja ARACHNE, ki ga trenutno razvijajo osrednje službe. Na splošno bi morali predlagani ukrepi še naprej pozitivno vplivati na boj proti goljufijam, zlasti večji poudarek na izvajanju kontrol na podlagi tveganja, ki so bile uvedene s programom Obzorje Evropa in se bodo še naprej izvajale v okviru novega programa, ter okrepljena znanstveno vrednotenje in nadzor. Skupna strategija za boj proti goljufijam na področju raziskav in inovacij služb Komisije, izvajalskih agencij in skupnih podjetij, odgovornih za izvajanje okvirnih programov za raziskave in inovacije, v katero so vključena nepovratna sredstva, je bila posodobljena, da zajema tveganja, povezana z možnostmi poenostavljenega obračunavanja stroškov, in bo dodatno posodobljena na podlagi pridobljenih izkušenj in zaključenih zadev urada OLAF. Poudariti je treba, da je bilo število odkritih goljufij glede na skupne odhodke za raziskave in inovacije vedno zelo majhno, vendar službe, zadolžene za izvajanje proračuna za raziskave in inovacije, ostajajo odločene, da se bodo borile proti njim. Z zakonodajo bo službam Komisije, vključno z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (OLAF) in Evropskim javnim tožilstvom (EJT), zagotovljeno, da bodo lahko revizije, preglede in preiskave izvajale z uporabo standardnih določb, ki se v okviru programa Obzorje Evropa že uporabljajo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA/POBUDE

3.1 Zadevni razdelki večletnega finančnega okvira in odhodkovne proračunske vrstice

- Zahtevane nove proračunske vrstice

Po vrstnem redu razdelkov večletnega finančnega okvira in proračunskih vrstic

Razdelek večletnega finančnega okvira	Proračunska vrstica	Vrsta odhodkov	Prispevek			
	številka	dif./nedif.	držav Efte	držav kandidatkin in potencialnih kandidatkin	drugih tretjih držav	drugi namenski prejemki
2	[04 01 02] – Odhodki za podporo Obzorju Evropa	nedif.	DA	DA	DA	NE
2	[04 03 01] – Odlična znanost	dif.	DA	DA	DA	NE
2	[04 03 02] – Konkurenčnost in družba	dif.	DA	DA	DA	NE
2	[04 03 03] – Inovacije	dif.	DA	DA	DA	NE
2	[04 03 04] – Evropski raziskovalni prostor	dif.	DA	DA	DA	NE

3.2 Ocenjene finančne posledice predloga za odobritve

3.2.1 Povzetek ocenjenih posledic za odobritve za poslovanje

- Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve za poslovanje.
- Za predlog/pobudo so potrebne odobritve za poslovanje, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.1.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Razdelek večletnega finančnega okvira	številka	2
--	----------	---

			Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	VFO 2028–2034 SKUPAJ	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
			Odobritve za poslovanje								
[04 03 01] – Odlična znanost	obveznosti	(1a)	4,093	6,343	6,616	6,773	6,701	6,812	6,741	44,079	
	plačila	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
[04 03 02] – Konkurenčnost in družba	obveznosti	(1b)	7,042	10,918	11,387	11,659	11,537	11,729	11,604	75,876	
	plačila	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
[04 03 03] – Inovacije	obveznosti	(1a)	3,600	5,581	5,821	5,960	5,897	5,994	5,932	38,785	
	plačila	(2a)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
[04 03 04] – Evropski raziskovalni prostor	obveznosti	(1b)	1,508	2,341	2,441	2,499	2,472	2,513	2,488	16,262	
	plačila	(2b)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
			Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov²⁹								
[04 01 02] – Odhodki za podporo Obzorju Evropa		(3)	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
Odobritve SKUPAJ	obveznosti	= 1a + 1b + 3	16,243	25,183	26,265	26,891	26,607	27,048	26,765	175,002	
	plačila	= 2a + 2b + 3	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
			Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	VFO 2028–2034 SKUPAJ	
			2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034		
Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000	
	plačila	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000	

²⁹ Tehnična in/ali upravna pomoč ter odhodki za podporo izvajanja programov in/ali ukrepov EU (prej vrstice BA), posredne raziskave, neposredne raziskave.

Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Odobritve iz razdelka 2 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	plačila	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

			Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028–2034 SKUPAJ
• Odobritve za poslovanje SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)	obveznosti	(4)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	plačila	(5)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
• Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)		(6)	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 3 večletnega finančnega okvira večletnega finančnega okvira SKUPAJ (referenčni znesek)	obveznosti	= 4 + 6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
	plačila	= 5 + 6	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“ [Potrebne odobritve bi bilo treba določiti na podlagi povprečnih letnih stroškov, ki so na voljo na ustrezni spletni strani BUDGpedie.]
---------------------------------------	---	---

GD: <.....>	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028–
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

			Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028–2034 SKUPAJ
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 4		obveznosti								
večletnega finančnega okvira										
večletnega finančnega okvira SKUPAJ		plačila								
			Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028– 2034 SKUPAJ
Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)								
	plačila	(5)								
Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ		(6)								
Odobritve iz RAZDELKA <...>	obveznosti	= 4 + 6								
	večletnega finančnega okvira SKUPAJ	plačila	= 5 + 6							
			Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028– 2034 SKUPAJ
Odobritve za poslovanje SKUPAJ	obveznosti	(4)								
	plačila	(5)								

Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ		(6)									
Odobritve iz RAZDELKA <...> večletnega finančnega okvira SKUPAJ	obveznosti	= 4 + 6									
	plačila	= 5 + 6									
			Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028–2034 SKUPAJ	
• Odobritve za poslovanje SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)	obveznosti	(4)									
	plačila	(5)									
• Odobritve upravne narave, ki se financirajo iz sredstev določenih programov, SKUPAJ (vsi razdelki za poslovanje)		(6)									
Odobritve iz razdelkov od 1 do 6 večletnega finančnega okvira SKUPAJ (referenčni znesek)	obveznosti	= 4 + 6									
	plačila	= 5 + 6									

Razdelek večletnega finančnega okvira	7	„Upravni odhodki“ ³⁰
--	----------	---------------------------------

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

GD <.....>	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028–2034 SKUPAJ
• Človeški viri								

³⁰ Potrebne odobritve je treba določiti na podlagi povprečnih letnih stroškov, ki so na voljo na ustrezni spletni strani BUDGpedie.

• Drugi upravni odhodki									
GD <.....> SKUPAJ	odobritve								

GD: <.....>	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028– 2034 SKUPAJ
• Človeški viri								
• Drugi upravni odhodki								
GD <.....> SKUPAJ	odobritve							

Odobritve iz RAZDELKA 7 večletnega finančnega okvira SKUPAJ	(obveznosti skupaj = plačila skupaj)							
--	---	--	--	--	--	--	--	--

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028– 2034 SKUPAJ
Odobritve iz RAZDELKOV od 1 do 7	obveznosti							
večletnega finančnega okvira SKUPAJ	plačila							

3.2.2 Ocenjene realizacije, financirane iz odobritev za poslovanje (se ne izpolnjuje za decentralizirane agencije)

odobritve za prevzem obveznosti v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Cilji in realizacije			Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Vstavite ustrezno število let glede na trajanje posledic (gl. oddelek 1.6)	SKUPAJ
			REALIZACIJE					

↓	vrsta ³¹	povprečni stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število	stroški	število realizacij skupaj	stroški realizacij skupaj
SPECIFIČNI CILJ št. 1 ³² ...																				
– realizacija																				
– realizacija																				
– realizacija																				
Seštevek za specifični cilj št. 1																				
SPECIFIČNI CILJ št. 2 ...																				
– realizacija																				
Seštevek za specifični cilj št. 2																				
SKUPAJ																				

Kazalniki izločkov in rezultatov za namen spremljanja napredka in dosežkov tega programa ustrezajo skupnim kazalnikom iz Uredbe xxx [uredba o okviru smotrnosti].

³¹ Realizacije so dobavljeni proizvodi in opravljene storitve (npr. število financiranih izmenjav študentov, število kilometrov novozgrajenih cest ...).

³² Kakor je opisan v oddelku 1.3.2. Specifični cilji.

3.2.3 Povzetek ocenjenih posledic za upravne odobritve

- Za predlog/pobudo niso potrebne odobritve upravne narave.
- Za predlog/pobudo so potrebne odobritve upravne narave, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.3.1 Odobritve iz izglasovanega proračuna

IZGLASOVANE ODOBRITVE	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	2028– 2034 SKUPAJ
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	
RAZDELEK 7								
Človeški viri	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Drugi upravni odhodki	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Seštevek za RAZDELEK	0,000	0,000	0,000				0,000	0,000
Odobritve zunaj RAZDELKA 7								
Človeški viri	625,906	653,293	682,926	714,991	749,687	787,229	827,851	5 041,883
Drugi odhodki upravne narave	421,944	506,573	602,561	711,464	835,052	975,331	1 134,583	5 187,508
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	1 047,851	1 159,866	1 285,487	1 426,455	1 584,738	1 762,560	1 962,435	10 229,391
SKUPAJ	1 047,851	1 159,866	1 285,487	1 426,455	1 584,738	1 762,560	1 962,435	10 229,391

3.2.4 Ocenjene potrebe po človeških virih

- Za predlog/pobudo niso potrebni človeški viri.
- Za predlog/pobudo so potrebni človeški viri, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:

3.2.4.1 Financirano iz izglasovanega proračuna

ocena, izražena v ekvivalentu polnega delovnega časa³³

IZGLASOVANE ODOBRITVE	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)³⁴							
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)	0	0	0				0
20 01 02 03 (delegacije EU)	0	0	0				0
01 01 01 01 (posredne raziskave) ³⁵	1 439	1 557	1 684	1 823	1 972	2 134	2 309
01 01 01 11 (neposredne raziskave) ³⁶	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261
Druge proračunske vrstice (navedite)	0	0	0				0

³³ Pod tabelo navedite, koliko ekvivalentov polnega delovnega časa od navedenih je že dodeljenih za upravljanje ukrepa in/ali jih je mogoče prerazporediti znotraj vašega generalnega direktorata ter kakšne so vaše neto potrebe.

³⁴ Te številke vključujejo samo nujne uslužbence v generalnih direktoratih in ne zajemajo nujnih uslužbencev, ki bodo potrebni za izvajalske agencije, skupna podjetja in druge decentralizirane organe, ter dodatnih stroškov uslužbencev, ki so plačani iz prispevkov prihodnjih pridruženih držav.

³⁵ Izhodišče je število EPDČ v letu 2027, ki se vsako leto poveča sorazmerno z ravni proračuna za program Obzorje Evropa 2028–2034 za posamezno leto, pri čemer je povečanje zaradi upoštevanja pričakovanih učinkov izboljšanja učinkovitosti omejeno na 75 %.

³⁶ Izhodišče je število EPDČ v letu 2027, ki ostaja stabilno v celotnem obdobju.

• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)								
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)		0	0	0				0
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)		0	0	0				0
Vrstica za upravno podporo [XX.01.YY.YY]	– na sedežu	0	0	0				0
	– na delegacijah EU	0	0	0				0
01 01 01 02 (PU in NNS za posredne raziskave) ³⁷		627	679	734	794	860	930	1 006
01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave) ³⁸		545	545	545	545	545	545	545
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7		0	0	0				0
Druge proračunske vrstice (navedite) – zunaj razdelka 7		0	0	0				0
SKUPAJ		0	0	0				0

Potrebe po človeških virih se krijejo z uslužbenci, ki so že dodeljeni za upravljanje ukrepa, po potrebi skupaj z dodatnimi viri, ki se lahko pristojnim GD dodelijo zaradi povečanih sredstev programa, v okviru postopka letne dodelitve glede na proračunske omejitve. Za to število uslužbencev ni vključeno niti predvideno število uslužbencev, potrebnih za izvajalske agencije ali izvajalske organe.

3.2.4.3 Potrebe po človeških virih skupaj

IZGLASOVANE ODOBRITVE + ZUNANJI NAMENSKI PREJEMKI SKUPAJ			Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto	Leto
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034			
• Delovna mesta v skladu s kadrovskim načrtom (uradniki in začasni uslužbenci)									
20 01 02 01 (sedež in predstavništva Komisije)		0	0	0	0	0	0	0	0
20 01 02 03 (delegacije EU)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (posredne raziskave)		0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (neposredne raziskave)		0	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite)		0	0	0	0	0	0	0	0
• Zunanji sodelavci (v ekvivalentu polnega delovnega časa)									
20 02 01 (PU in NNS iz splošnih sredstev)		0	0	0	0	0	0	0	0
20 02 03 (PU, LU, NNS in MSD na delegacijah EU)		0	0	0	0	0	0	0	0
Vrstica za upravno podporo [XX.01.YY.YY]	– na sedežu	0	0	0	0	0	0	0	0
	– na delegacijah EU	0	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (PU in NNS za posredne raziskave)		0	0	0	0	0	0	0	0

³⁷ Izhodišče je število EPDČ v letu 2027, ki se vsako leto poveča sorazmerno z ravni proračuna za program Obzorje Evropa 2028–2034 za posamezno leto, pri čemer je povečanje zaradi upoštevanja pričakovanih učinkov izboljšanja učinkovitosti omejeno na 75 %.

³⁸ Izhodišče je število EPDČ v letu 2027, ki ostaja stabilno v celotnem obdobju.

01 01 01 12 (PU in NNS za neposredne raziskave)	0	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – iz razdelka 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Druge proračunske vrstice (navedite) – zunaj razdelka 7	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	0	0	0	0	0	0	0	0

3.2.5 Pregled ocenjenih posledic za naložbe, povezane z digitalnimi tehnologijami

Obvezno: v spodnjo tabelo je treba vstaviti najboljšo oceno z digitalnimi tehnologijami povezanih naložb, ki so vključene v predlog/pobudo.

Izjemoma, kadar je to potrebno za izvajanje predloga/pobude, je treba odobritve iz razdelka 7 vnesti v za to določeno vrstico.

Odobritve iz razdelkov 1–6 je treba prikazati kot „Odhodke za IT za operativne programe (v okviru politik)“. Ti odhodki se nanašajo na operativni proračun, ki se uporabi za ponovno uporabo / nakup / razvoj platform/orodij IT, ki so neposredno povezani z izvajanjem pobude in naložbami, povezanimi z njimi (npr. licence, študije, shranjevanje podatkov itd.). Informacije v tej tabeli morajo biti usklajene s podatki, predstavljenimi v oddelku 4 „Digitalne razsežnosti“.

Odobritve za digitalno in IT področje SKUPAJ	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	VFO 2028–2034 SKUPAJ
RAZDELEK 7								
Odhodki za IT (na ravni organizacije)	0	0	0	0	0	0	0	0
Seštevek za RAZDELEK 7	0	0	0	0	0	0	0	0
Odobritve zunaj RAZDELKA 7								
Odhodki za IT za operativne programe v okviru politik	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000
SKUPAJ	83,688	94,699	107,160	121,261	137,217	155,272	175,703	875,000

Odhodki za IT v okviru politike naj bi znašali 0,5 % skupnih odhodkov programa.

Odobritve za digitalno in IT področje SKUPAJ	Leto 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	VFO 2021–2027 SKUPAJ
RAZDELEK 7					
Odhodki za IT (na ravni organizacije)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Seštevek za RAZDELEK 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Odobritve zunaj RAZDELKA 7					
Odhodki za IT za operativne programe v okviru politik	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

Seštevek za odobritve zunaj RAZDELKA 7	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
SKUPAJ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6 Skladnost z veljavnim večletnim finančnim okvirom

Predlog/pobuda:

- se lahko v celoti financira s prerazporeditvijo znotraj zadevnega razdelka večletnega finančnega okvira
- zahteva uporabo nedodeljene razlike do zgornje meje v zadevnem razdelku večletnega finančnega okvira in/ali uporabo posebnih instrumentov, kot so opredeljeni v uredbi o večletnem finančnem okviru
- zahteva spremembo večletnega finančnega okvira

3.2.7 Udeležba tretjih oseb pri financiranju

V predlogu/pobudi:

- ni načrtovano sofinanciranje tretjih oseb
- je načrtovano sofinanciranje tretjih oseb, kot je ocenjeno v nadaljevanju:

odobritve v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

	Leto 2028	Leto 2029	Leto 2030	Leto 2031	Leto 2032	Leto 2033	Leto 2034	Skupaj
Navedite organ, ki bo sofinanciral predlog/pobudo								
Sofinancirane odobritve SKUPAJ ³⁹	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

3.3 Ocenjene posledice za prihodke

- Predlog/pobuda nima finančnih posledic za prihodke.
- Predlog/pobuda ima finančne posledice, kot je pojasnjeno v nadaljevanju:
 - za lastna sredstva
 - za druge prihodke
 - Navedite, ali so prihodki dodeljeni za odhodkovne vrstice

v mio. EUR (na tri decimalna mesta natančno)

Prihodkovna proračunska vrstica	Odobritve na voljo za tekoče proračunsko leto	Posledice predloga/pobude ⁴⁰			
		leto 2028	leto 2029	leto 2030	leto 2034
Člen					

³⁹ Dvostranski sporazumi o pridružitvi še niso določeni. Prispevki pridruženih držav se prištejejo zneskom, predstavljenim v tej oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga.

⁴⁰ Pri tradicionalnih lastnih sredstvih (carine, prelevmani na sladkor) se navedejo neto zneski, tj. bruto zneski po odbitku 20 % stroškov pobiranja.

Prihodkovna proračunska vrstica	Posledice predloga/pobude						
	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
postavka	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

Za namenske prejemke navedite zadevne odhodkovne proračunske vrstice.

01.02XX Sredstva za odobritev iz prispevkov tretjih strani

Druge opombe (npr. metoda/formula za izračun posledic za prihodke ali druge informacije).

Tretje države lahko prispevajo k programu na podlagi sporazumov o pridružitvi. Pogoji, ki določajo stopnjo finančnega prispevka, bodo določeni v sporazumih o pridružitvi z vsako državo in zagotavljajo samodejen popravek večjega neravnovesja v primerjavi z zneskom, ki ga subjekti s sedežem v pridruženi državi prejmejo prek sodelovanja v programu, pri tem pa se upoštevajo stroški upravljanja programa.

4. **DIGITALNE RAZSEŽNOSTI**

V programu Obzorje Evropa se uporabljajo korporativna orodja, opisana v oceni finančnih posledic in digitalnih razsežnosti zakonodajnega predloga za Evropski sklad za konkurenco, ki so navzkrižno navedena za vse digitalne razsežnosti.